Opłata pocztowa uiszczona ryczałtem.

NAJER FOLKSBLAT

פרייז 15 גראשען

היינט 10 זייטען

נייער פאלקסבלאט

№ 257 | Łódź, Niedziela, 6 listopada 1932 r. | צענטער יאהרגאנג | לאדז, זונטאג, ז׳ מרחשון תרצ״ג | № 257

Adres Redakcji i Administracji: Łódź, Piotrkowska 21, tel. 224-71. — אדרעס פון רעדאקציע און אדמיניסטראציע: לאדז, פעטריקאווער 21, טעל. 224-71

פערלאנגט ווינער מעבעל
נור פון דער פירמע „VIENPOL“

גאראנטירט מיט איהר שטארקייט און דויערהאפטיגקייט

צו בעקומען אין אלע מעבעל-געשעפטען.

פאבריקס-לאגער אויף 5 זאוואדזקא 5

FABRYKA GIĘTYCH MEBLI

„VIENPOL“

Zawadzka 5, tel. 191-20

פועלי אגודת ישראל X תרפ״ג—תרצ״ג X זאל „פילהארמאניע“
לאדז, וסכאדניא 22. „פועלי אגודת ישראל“ נארוטאוויטשא 20.

ב״ה דינסטאג, פ׳ לך (ד. 8/11) פינקטליך 8 אווענד קומט פאר אין פילהארמאניע-זאל

א פייערליכע יובל-אקאדעמיע

מיט׳ן אנטייל פון בעה. טאלאנט-פולען רעדנער הרה״ג ר׳ יהיאל הלוי שליט״א קעסטענבערג (רעדא-מער רב) וועלכער וועט ארויסטרעטען מיט א רעפעראט א.ד.ט. „אידעען און ריכטונגען אויף דער יודישער גאס“, ווי אויך ה׳ לייבל פראם (ווארשא), וויצע-פרעזעס פון פא״י אין פוילען א.ד.ט. 10 יאהר „פועלי אגודת ישראל“. אויף דער אקאדעמיע וועט אויך ארויסטרעטען דאס גוט-איינשטודירטע כאר „רינה“ אונטער דער לייטונג פון בעוואוסטען דיריגענט-מוזיקער א. מ. פרענקעל. גענויער פראגראם אין די אפישען.

בילעטען צו בעקומען: אין פא״י, וסכאדניא 22, אין לאקאל פון דער „אגודה“, נארוטאוויטשא 11, אין לאקאל פון „בנות אגודת ישראל“, זאכאדניא 66 פון 8—10 אווענד. ביי דישקין, 11. ליסטאפאד 20, און אין טאג פון דער אקאדעמיע ביי דער פילהארמאניע-קאסע אכטונג: גאלעריע ספעצ.רעזערווירט פאר פרויען. בעם.: בכדי אויסצומיידען א געדרענג ביי דער קאסע, הערט בעזארגען זיך פריהע׳ צו בעזארגען מיט בילעטען!

די נייע טאנץ-שולע
פון ב. ליבאוויטש
פאלודניאווא 36

הויבט אן א נייעם קורס, אבער נאר מיט יודישע געזעלשאפט לאנג און קורץ-געקליידעטע.

איינשרייבונגען פון שילערינס און שילער קומען פאר טעגליך פון 7 ביז 10 אווענד. שבת און זונטאג פון 11 פריה ביז 10 אווענד.

מיט אכטונג
דיפלאמירטער טאנץ-לעהרער
ב. ליבאוויטש.

פאר גאלד, בריליאנטן ... ביזשוטעריע
און לאמבארד-קוויטען
צאהלט די העכסטע פרייזען
אײזידאר פיאלקא, פיעטריקאווער 7

דער פערמיטלער-פערבאנד, פיעטריקאווער 41
ווינשט א הערציגען מזל-טוב דעם חשוב׳ן פערוואלטונגס-מיטגליד
ה׳ אברהם שמעון מארגענשטערן
צו דער חתונה פון זיין ליבע טאכטער
פרל. גוטא
מיט ה׳ יוסף רעדליך
מיר ווינשען איהם צו האבען פון זיי פיל נחת און פרייד.
די פערוואלטונג. 6825

אכטונג! אכטונג!
גרויס-פיש-הענדלער אין לאדז!
היינט זונטאג, דעם 6 נאוועמבער 1932
צום ערשטען טערמין 12 א זייגער בייטאג, און צום צווייטען טערמין 5 א זייגער נאכמ. גילטיג ביי יעדע צאהל מיטגלידער קומט פאר אין פער-איינס-לאקאל פאמארסקא 18, די יעהרליכע
גענעראל-פערזאמלונג
צו וועלכע אלע מיטגלידער ווערען געבעטען פינקט-ליך צו ערשיינען.
מיט אכטונג די פערוואלטונג.
9889

פאלקס-אוניווערזיטעט
ביי דער ציונ. ארגאניזאציע אין לאדז
היינט, זונטאג, 6/11. 8.30 אווענד אין לאקאל פון דער ציוניסטישער ארגאניזאציע, שרודמיעסקא 29
פארלעזונג
אויף ד. ט.: „מצרים, ארץ-ישראל, בבל פאר 4000 יאהר“
פרעלעגענט: ד״ר ל. זילבערשטראם.
דינסטאג, 8/11, 8.30 אווענד פארלעזונג פון ד״ר וו. פאללעק (פויליש) אויף ד. ט.: „דער יודישער לעגיאן פון אדאם מיצקעוויטש“.
6833

„לינת-הצדק“ לאדז צעגעלניאנא 17
דער פיזיקאלישער טעראפישער קאבינעט
איז טעגליך טעטיג פון 1—11 און 4—6 אווענד און געפינט זיך אונטער׳ן אויפזיכט פון א דאקטאר-ספעציאליסט. קווארץ-לאמפען, דיאטערמיע, סאללוקס, עלעקטרישע בעדער.

Dr. Wajnberg
ספעצ. פון הארץ-און לונגען-קראנקהייטען
ציגעל-גאס 11, טעל. 126-02
נעמט אן פון 9—10 פריה, 3—4 און 8—9 אווענד

Dr. med. J. SCHORR
פון IWONICZ
ספעציאליסט
פאר הארץ און סקלעראזע-קראנקהייטען
וואוינט יעצט אין לאדז
גדאנסקא 11, טעל. 226-85
עמט אן טעגליך פון 4—6 נאכמיטאג.
9789

Dr. med. Alfred Fischer
כירורגישע און פרויען-קראנקהייטען
פיעטריקאווער 292, נעבען גייער׳ס רינג
טעלעפאן 164-37.

אכטונג, האנדווערקער און קליינאינדוסטריעלער!
היינט זונטאג 8 אווענד קומט פאר די
ערעפנונג
פון פערברייטערטן לאקאל פאר דער צענטראלע
אויף וועלכער מיר לאדענען איין אלע לאדזער האנדווערקער, קליינאינדוסטריעלער און סימפאטיקער פון אונזער צענטראלע.
די פערוואלטונג
פון צענטר. יוד. האנדווערקער און קליינאינדוסטריע-פערבאנד אויף דער לאדזער וואיעוואדזטווע, לאדז, פאלודניאווא 4.
6874

בעקאנטמאכונג
היינט, זונטאג, דעם 6.11.32 פינקטליך 4 נ.מ. קומט פאר אין לאקאל פון סאלנא 14, א גרויסע
מאסען-פערזאמלונג
פון אלע קליינהענדלער פון דער פרוכטען-בראנזשע אין לאדז גאסען-הענדלער, טארג-שטעהער, טישען-הענדלער און נע-וועלבער-בעזיצער פון דער פרוכטען-בראנזשע
קומט אלע פינקטליך אין אייערע אייגענע אינטערעסען.
ארגאניזיר-קאמיסיע פון די פעראיינען:
1. מלינארסקא 9. 2) זשעראמסקיעגא 45, אין גייערס ראיאן.
7889

וויכטיג נייעס פאר מחותנים!
אויב איהר האלט ביי חתונה מאכען אייערע קינדער, אזוי געהט נישט דינגען פריהער קיין זאל ביז איהר וועט נישט קומען צו-ערשט זעהען דעם פריש ערשטקלאסיגען רעמאנטירטען
ווארשאווער זאל, פאלודניאווא 36
וועלכער איז געווארען איינגעארדענט ספעציעל אויף התונות און חינוך׳ס און אויף פערשידענע פערוויילונגען אדער אויף פארציעס-חתונות אויף די בעסטע בעדינגונגען צו די צוגענגליכסטע פרייזען.
צו איבפארמירען זיך טעגליך פון 7 פרי—10 אוונד אין ווארש. זאל פאלודניאווא 36

חדשה בספרות החסידות!
תורת החסידות כמו שהיא במקורה!
משנה חב״ד
מאת חיים יצחק בובין
כרך ראשון—תורת ה„תניא“ ספר ראשון—משנת הבינוני.
מחירו 2 זה. יחד עם המשלוח 2.25 זה, בהקפה לא ישולח. המסכר הראשי אצל בימ״ס „עברי“—ורשה, נלומצקא 6, אצל המחבר: לודז, קושטשושקא 29

Teatr Miejski w Łodzi, Cegielniana 27.
היינט, זונטאג, דעם 6 נאוועמבער ד. י. 12 א זייגער בייטאג
בור איין אויפטריט פון
MORSKIE OKO
מאמע שטערנס
Janina Kulczycka
בעקאנטע זינגערין פון דער ווארשעווער טעאטער
Kazimierz Krukowski
פאפולערער „Lopek“ פילאר פון טעאטער „Morskie Oko“
Eła Antoszówna
פענאמענאלע אקראבאטישע טענצערקע.
Jan Wojcieszko
6840
באלעטמייסטער פון טעאטער „Morskie Oko“
אין זיינע נייעסטע שלאגערן, וואס רופען ארויס בעגייסטערונג אין ווארשא.
די פרייזען פון די פלעצער זיינען נישט געהעכערט.

אומזיסטע רייזעס קיין ארץ-ישראל.
יעדער איינער, וועלכער קויפט ארץ-ישראל׳דיגע פראדוקטען פון 50 גראשען אן, קאן געווינען א אומזיסטע רייזע קיין ארץ-ישראל
פון לאדז ביז תל-אביב פולשטענדיג אומזאנסט.
קומט און איבערצייגט אייך!
אין „תוצרת ארץ-ישראל“ (ארץ-ישראל-געשעפט), שרודמיעסקא 1.
6721

א בית-יעקב-שולע
אויף בזשעזשינער 23
האט זיך געעפענט
אונטער דער אנפיהרונג פון רוטינירטע פעדאגאגישע קרעפטען פאר קינדער פון די פאוושעכנע שולען ווי אויך אווענד-קורסען פאר דערוואקסענע.
עס ווערט אויך געעפענט
א פרעבעל-שולע
פאר קינדער פון — 4 יאהר אן —
איינשרייבונגען קומען פאר פון זונטאג אן טעגליך פון 10—2 און 4—8 אווענד
בית-יעקב-קאמיטעט
פאר׳ן באלוטער ראיאן

היינט - וואהלען אין דייטשלאנד

ווער וועט זיגען און ווער וועט פערלירען ביי די וואהלען

בערלין, 5 (י.ט.א. טעלעגראפיש).

אין צוזאמענהאנג מיט די וואהלען אין דייטשלאנד, ווערט די יט"א אינפארמירט וועגען די אויסזיכטען פון די וואהלען:

לויט די אויסרעכנונגען, איז די לאגע נישט גינסטיג פאר יודען. די נאציאנאל-סאציאליסטען וועלען האבען ווייניגער דעפוטאטען ווי ביי די פריהעריגע וואהלען, אבער קיין מפלה וועלען זיי נישט ליידען. ס'דראהט א געפאהר, אז דער היטלעריזם זאל אריינדרינגען אין דער ארבייטערשאפט. די דאזיגע געפאהר פערשטארקט זיך דערמיט, וואס די היטלעריסטען בעטייליגען זיך אין דעם איצטיגען קאמוניקאציע-שטרייק.

מ'רעכענט אויך, אז נאך די וואהלען וועט זיך בילדען א קאאליציע-רעגירונג מיט ד"ר ברעכט (רעגירונגס-קאמיסאר אין פרייסען) בראש. צו דער קאאליציע זאלען געהערען: די היטלעריסטען, דער צענטר און דייטש-נאציאנאלע. די רעגירונגס-פארטיי וועט דורכפאלען. די קאמוניסטען זאלען פערגרעסערען זייער צאהל דעפוטאטען פון 90 אויף 120. די סאציאל-דעמאקראטען זאלען פערלירען מאנדאטען.

מ'ינ. זאלעסקי זאל ווערען מלוכה-פרעזידענט?

פאריז, 5 (ספ. טעל.) „פארי מידי" ארומרעדענדיג די רעמיסיע פון אויסערן-מיניסטער זאלעסקי שרייבט, אז אין די מאסגעבענדע ווארשאווער קרייזען איז מען ענטשלאסען, אז מ'נ. זאלעסקי זאל געוועהלט ווערען אלס מלוכה-פרעזידענט אין פוילען.

150 עראפלאנען פערברענט געווארען

וועגעדיג, 5 (ספ. טעל.)

אויפ'ן פליה-פלאץ איז אויסגעבראכען א גרויסע שרפה, וועלכע האט פולשטענדיג פערניכטעט 150 יונקערס-עראפלאנען.

דאס פייער האט זיך פערשפרייט מיט אזא שנעלקייט, אז די פייערלעשער האבען עס נישט געקענט לאקאליזירען און מ'האט געמוזט ארויסרופען הילף פון מיליטער.

בלוטיגער קאמוניקאציע-שטרייק אין בערלין

צוזאמענשטויסען צווישען פאליציי און שטרייקענדע

בערלין, 5. (ספ. טעל.) אויף די גאסען איז היינט נישט ארויס קיין איין טראמוויי, קיין איין אויטאבוס, קיין איין צוג פון דער אונטערערדישער באהן.

דער בעשלוס וועגען שטרייק איז אנגענומען געווארען שפעט ביינאכט נאך אנ'אפשטימונג פון אלע ארבייטער און אנגעשטעלטע, צוליב דעם נייעם לוין-טאריף, וואס זעהט פאר א נייע רעדוקציע. פאר'ן שטרייק האבען קודם כל געשטימט די מיטגלידער פון די אזוי גערופענע רעוואלוציאנערע אפאזיציאנעלע פראפ. פעראיינען (קאמוניסטען) וועלכע זענען אויסגעשטיצט געווארען דורך די היטלעריסטען. אויף צו פראקלאמירען דעם שטרייק האט מען געמוזט האבען א מעהרהייט פון דריי פערטעל ארבייטער, פאר'ן שטרייק האבען זיך ארויסגעזאגט 66 פראצענט ארבייטער. צוליב דעם, וואס אין דער אפשטימונג האבען זיך נישט בעטייליגט 5 פראצענט קראנקע און אנ'ערך 8 פראצענט בעאורלויבטע, האט מען אנערקענט, אז עס איז דא די קוואליפיצירטע מעהרהייט און דער שטרייק איז פראקלאמירט געווארען.

תיכף נאכ'ן פראקלאמירען דעם שטרייק זענען אין אלע רעמיזעס און ביי אלע סטאציעס פון דער אונטערערדישער באהן אויפגעשטעלט געווארען וואכען פון די שטרייקענדיגע, וואס האבען נישט צוגעלאזט די געגנער פונ'ם שטרייק צו דער ארבייט. אין אייניגע ערטער זענען פארגעקומען ערנסטע צוזאמענשטויסען צווישען די, וואס זענען געקומען צו דער ארבייט און די שטרייקענדע. די פאליציי האט אינטערווענירט, בעזעצענדיג מיט שטארקע וואכען דעם טאבאר פון די קאמוניקאציע-מיטלען. עטליכע טראמוויי-וואגאנען, וואס מען האט געפרובט ארויסלאזען אין שטאט זענען דעמאלירט געווארען דורך די שטרייקענדיגע און דורך דער ארבייטער-בעפעלקערונג, וואס אונטערשטיצט די שטרייק-אקציע. אין אייניגע ערטער האט מען איבערגעקערט די טראמוויי-ראהמען.

פאליציי איז ספעציעל מאביליזירט. ביז איצט זענען ארעסטירט געווארען 2 היטלעריסטען וואס האבען זיך בעטייליגט אין דעמאלירען די טראמוויי-וואגאנען.

צוליב'ן שטרייק האט די בעוועגונג אויף די גאסען געהאט גאר אנ'אנדער'ן אויסזעהען ווי געווענליך. אויף די טראטואר'ן האט מען אין די שעה'ן, ווען געווענליך איז פולשטענדיג רוהיג, געזעהען היינט מאסען דורכגעהער, וואס זענען געלאפען צו דער ארבייט.

די קאמוניקאציע ווערט אונטערגעהאלטען אויסשליסליך דורך אויטא-דראשקעס.

די ארבייט אין די געוועלבער, ביוראס און פאבריקען האט היינט אומעטום זיך אנגעהויבען מיט א פערשפעטיגונג.

בערלין, 5. (ספ. טעל.) אינ'ם קאמוניקאציע-שטרייק בעטייליגען זיך 20 טויזענד ארבייטער. די פרובען אנצוקניפען אונטערהאנדלונגען וועגען ליקווידירען איהם זענען נישט געלונגען. די קאמוניקאציע אין די גאסען האלטען אונטער בלויז 6000 אויטא-דראשקעס. דער היטלעריסטישער „אנגריף" רופט צו שטיצען מאטעריעל די שטרייקענדע.

בערלין, 5. (ספ. טעל.) דאס כאראקטעריסטישטע פון בערלינער קאמוניקאציע-שטרייק איז די ראל פון די היטלעריסטען. זיי ווייזען ארויס דאס מאל אזא אקטיוויקייט ווי נאך קיין מאל נישט. דאס ווילען די היטלעריסטען עטליכע טעג פאר די וואהלען ראטעווען זייער געפאלענע רעפוטאציע ביי די ארבייטער. צווישען היטלעריסטען און קאמוניסטען קומען פאר אנ'אמתע" געזעג. אזוי, למשל, צאהלען די קאמוניסטען די שטרייקענדיגע צו 2 מארק א טאג מיט עסען, זענען געקומען די היטלעריסטען און געשלאגען דעם פרייז, זיי צאהלען די שטרייקענדיגע דריי מארק א טאג מיט עסען. דעם שארפסטען טאן געבען די אונטערנעהמער בענוצט די היטלער-פרעסע, זי ווייזט אן, אז די קאמוניקאציע-אונטערנעהמונגען פיהלען אן זייערע קאסעס אויפ'ן חשבון פון די הונגעריגע און עקספלאאטירטע ארבייטער...

די היטלעריסטען האבען אויך היינט ארויסגעלאזט א פלוג-בלאט, אין וועלכען זיי דערקלערען, אז דער קאמוניקאציע שטרייק אין בערלין איז בלויז אנ'אנהויב פון א גאנצע רייה שטרייקען, וואס זיי, די היטלעריסטען, קלייבען זיך צו ארגאניזירען אין גאנץ דייטשלאנד קעגען דער „לוין-דוירבעריי".

בערלין, 5. (ספ. טעל.) היינט אין דער פריה איז אויפ'ן וואקזאל בערלין שטעטערג געקומען צו א צוזאמענשטויס צווישען די שטרייקענדיגע און פאליציי. ביים וואקזאל האבען זיך פערזאמעלט מאסען שטרייקענדיגע, די פאליציי האט זיי געפרובט פונאנדערטרייבען. דעמאלט האבען ביידע צדדים אנגעהויבען א שיסעריי. איין ארבייטער איז אויפ'ן ארט געהרגעט געווארען, א צווייטער ארבייטער איז געשטארבען אויפ'ן וועג צום שפיטאל. עטליכע פאליציאנטען זענען שווער פערוואונדעט געווארען.

דאס מלוכה'שע שידס-געריכט האט אפגעזאגט די פאדערונגען פון די ארבייטער. די דירעקציע האט דורך פלאקאטען אויפגעפאדערט די ארבייטער זיך היינט 2 ביטאג צו שטעלען צו דער ארבייט. די פאליציי האט ארעסטירט הענדערט 100 שטרייקפאטרולען. די קאמוניסטישע דרוקעריי איז פערחתמעט געווארען. „ראטע פאנע" און „וועלט אם אבענד" איז אפגעשטעלט געווארען אויף 8 טעג. די היטלעריסטען האבען ארויסגעלאזט א נייעם אויפרוף.

פרעז. נחום סאקאלאוו און בראדעצקי

קאנפערירען מיט'ן קאלאניען-מיניסטער און הויך-קאמיסאר

לאנדאן, 5 (י.ט.א. טעלעגראפיש) דער פרעז. פון דער ציוג. ארגאניזאציע און פראפ. בראדעצקי האבען נעכטען אבגעהאלטען א קאנפערענץ מיט'ן קאלאניען-מיניסטער. אויך דער הויך-קאמיסאר וואוקאפ, האט פאר זיין אפפאהרען קיין גענף, אפגעהאלטען א קאנפערענץ מיט סאקאלאוו'ן.

זיצונג פון דער מאנדאט-קאמיסיע

קומט פאר דעם 10-טען ד. ח.

גענף, 5 (י.ט.א. טעלעגראפיש) דעם 10-טען ד. ח. קומט פאר א זיצונג פון דער מאנדאט-קאמיסיע, אויף וועלכער ס'וועט בעטראכט ווערען די ארץ-ישראל-פראגע. ס'וועלען בעטראכט ווערען פעטיציעס פון ועד הלאומי, אגענץ און פון די אראבער. אלס פארזיצער פון דער קאמיסיע איז אויסגעקליבען געווארען טעאדאל.

לאדזער דעפוטאט וואלטשינסקי

מיטגליד פון הויפט-ארבייטסלאזען-פאנד

ווארשא, 5 (טעלעפאניש)

דער לאדזער דעפוטאט וואלטשינסקי איז נאמינירט געווארען דורך דעם פרעמיער פריסטאר אלס מיטגליד פון הויפט-קאמיטעט פון ארבייטסלאזען-פאנד.

אפעלאציע אין „בריסקער פראצעס"

ווארשא, 5 (טעלעפאניש)

אזוי ווי די מאטיווען צום „בריסקער" אורטייל זענען שוין פערעפענטליכט, האלטען אפ די טעג די פערטיידיגער א בעראטונג מכוח דער אפעלאציע, וואס זיי דארלאנגען אויפ'ן אורטייל.

Dr. med. Haltrecht
ספעציאל-ארצט פאר הויט- און געשלעכטס-קראנקהייטען
פיעטריקאווער 10, טעל. 245-21
נעמט אן פון 8 ביז 11 פריה, פון 1 ביז 2 מיטאג און פון 5—9 אווענד. זונטאג פון 10—1 בייטאג.

דר. מעד. בערמאן
צעגעלניאנא 15, טעל. 149-07.
ספעציאל-ארצט פאר הויט- און געשלעכטס-קראנקה. מענער-שוואכע בעהאנדלונג א. סעקסועלע בעראטונג, נעהמט אן פון 8—11 פריה און פון 4—8 אווענד, זונטאג פון 9—1 בייטאג.
פאר אונבעמיטעלטע—לעטשניצע-פרייזען

Dr. HELLER
ספעציאליסט פאר הויט, ווענערישע קראנקהייטען און מענער-שוואכע
האט זיך איבערגעצויגען אויף
טראוגוטא 8, טעל. 179-89
נעמט אן פון 8 ביז 11 פריה און פון 4—8 אווענד.
פאר פרויען א ספעציעלער ווארטע-זאל.
פאר אונבעמיטעלטע לעטשניצע-פרייזען.

מאשין-מצות
ווערט געבאקען אלע טאג
פרישע און דיבע ווי אויך
מצה-מעהל, אייער-פערפל
און סוכארקעס
לויט קארלסבאדער סיסטעם.
מיר עמפפעהלען צו יעדער צייט
אונזערע גוט-בעקאנטע אין
אלערליי פרישע געבעקסען
פון אונזער איבעראל-בעוואוסטער
צוקערניע
נ. ווייגבערג
38 פיעטריקאווער 38
טעל. 143-82.

אויגען-קליניק
מיט שטענדיגע בעטען פון
Dr. B. Donchin
פיעטריקאווער 90, טעל. 221-72
נעהמט אן שטענדיגע אויגען-קראנקע (צוועק אפעראציע א.ז.וו.), ווי אויך אמבולאטאריש פון 9—1 און פון 4 ביז 7.30 אווענד.
1609

Dr. med.
W. Eychner
אקושעריע און פרויען-קראנקהייטען
וואוינט איצט 4 צעגעלניאנא 4
(נעבן קינא „טשארי") טעל. 134-72
נעהמט אן פון 2½—4 און פון 7—8 אווענד

Dr. med. ST. PRAPORT
Urolog-ginekolog
ספעציאל-ארצט פאר פרויען- און אורין קראנקהייטען
האט זיך איבערגעצויגען אויף
Gdańska 93, tel. 208-95
נעהמט אן פון 4—7 אווענד.

Dr. med. I. ROZENFELD
אורין, נאז און האלז-קראנקהייטען
צוריקגעקעהרט
8 זאוואדזקא 8, טעל. 241-53
נעהמט אן פון 2½—4½.

אכטונג, זאקען-מאכער!
דערמיט ווערט בעקאנט געמאכט, אז די בעקאנטע פאבריק פון זאקען-מאשינען
פון קליגער, פאמארסקא 29
איז איבערגעטראגען געווארען
אויף בזשעזשינער 16, פראנט, 2. שט.
ביי שניידערמאן איז עס ווערט וויטער אויסגעפיהרט פערשיידענע רעפעראטורען ווי אויך נייע מאשינען און מיילען, ספעציעל נייעסטע רעיעד, גידינג און פינקטליך.
קוסט און איבערצייגט אייך!
6816

פסיכאלאג און מעדיום
W. Messing
איז געקומען נאך לאדז אויף א קורצער צייט, נארוטאוויטשא 34, וו. 8 אין פאליצץ און נעהמט אן פון 10—1 און פון 3—8 אווענד.
זאגט פאר די צוקונפט, די געגענווארט און די פערגאנגענהייט מיט דער הילף פון סוגעסטיע און טעלעפאטיע ווי אויך עצות אין פינאנץ- און הייראטס-ענינים.
1489

Dr. Szymon Grinberg
צוריקגעקעהרט
וואוינט יעצט פילסודסקיעגא 55
טעל. 168-58. (פריהער פאלודניאווא 20)
נעהמט אן פון 8—9.30 און פון 4—6 נאכמיטאג.

Dr. med REICHER
פאלודניאווא 28, טעל. 20193
ספעציאל-ארצט פאר מענער-שוואכע-בעהאנדלונג
קינדערלאזיגקייט און סעקסועלע בעראטונגען
נעהמט אן פון 5 — 8 אווענד.
זונטאג און יום-טובים פון 9 — 1 בייטאג.

רעשטען
לאדז, נאוואמיעסקא 5
פראנט, 2-טער שטאק
פערשידענע קאמגארנס
ביליצער, טאמאשאווער און לאדזער
אויף אנציגער און פאלטענס
ווי אויך די מאדערנסטע דאמען-שטאפען אויף פאלטנס און קאסטיומען
מיט 30% ביליגער
קומט און איבערצייגט אייך, ביי
SZCZĘSLIWY
געדענקט נאר
אין פראנט, II שטאק

ווערקשטעל
פון
שירמס
און שפאציר-שטעקענס
ס. פייגענבוים,
לאדז, נארוטאוויטשא 19
עמפפעהלט אין א רייכען אויסוואהל פון קאלירטע דאמען- און מענער-שירמס און שטעקנס צו האסורעניע-פרייזען.
נעמט אן אלערליי רעפעראטורן פון שירמס און שטעקנס

סיים סעסיע=אָפּגעלעגט

לויט אַ פאַראָרדנונג פון מלוכה-פּרעזידענט אויף 30 טעג

וואַרשאַ, 5. (טעלעפאָניש פון אונזער קאָרעספּאָנדענט) פרייטאג 6 אַ זייגער אין אָוונט איז אין סיים געקומען דער שעף פון יורידישען ביוראָ פון מלוכה-פרעזידענט ה' פּאַטשאַסקי און איבערגעגעבען די מאַרשאַלקעס פון סיים און סענאַט אַ פאַראָרדנונג פון מלוכה פרעזידענט, וועלכע לעגט אָפּ די סעסיע פון סיים אויף 30 טעג.

וואַרשאַ, 5. (טעלעפאָניש פון אונזער קאָרעספּאָנדענט) פרייטאג איז פאָרגעקומען אַ זיצונג פון דער ביודזשעט-קאָמיסיע ביים סיים, ס'זענען פאַרטיילט געוואָרען די רעפעראַטען פון די באַזונדערע ביודזשעטען, דער הויפּט-רעפעראַט האָט בעקומען דעפּ. מיעדזשינסקי, אַלע איבעריגע רעפעראַטען האָבען איבערגענומען סאַנאַציע-דעפּוטאַטען.

דעפּ. טראַמפּטשינסקי (נ. ד.) האָט פאַרלאַנגט, אַז צוליב דעם וואָס ביים בעטראַכטען דעם בודזשעט פון מיניסטעריום ... ווערט אָנוועזענד זיין דער פּרעמיער פּריסטאָר, זאָל דערמאַלט פאָרקומען אַן אַלגעמיינע דיסקוסיע.

דער פאָרזיצער דעפּ. בירקא האָט ערקלערט, אַז ער וועט וועגען דעם מיטטיילען דעם פּרעמיער.

* * *

דער סיים האָט געדויערט מעהר ווי אַ האַלב יאָהר צייט, און מען האָט דערוואַרט זיך, אַז די עפענונג פון סיים וועט אַריבער מיט אַ גרויסען שטורעם, די סיים אָפּאָזיציע אַליין האָט אויך געוואָלט אַ פויסט אין קעשענע. אויפ'ן אָרט האָט מען זיך דערציילט אין די סיים-קולואַרען, אַז דער אוקראינער קלוב גרייט אַן אומצוטרוי - פאַרשלאַג פאַר דער רעגירונג און סיים-מאַרשאַלעק, אַז ס'וועלען זיין שטורמישע אָנגריפען א. אַז. וו.

געענדיגט האָט זיך שוין גאַנץ שטורמיש.

דעם גאַנצען צאָרן זייערען האָבען די סיים אָפּאָזיציאָנען אויסגעגאָסען אויפ'ן געדולדיגען פּאַפּיר די סיים-קלובען האָבען במשך פון דאָנערשטאָגדיגען טאָג דערלאַנגט דעם סיים-מאַרשאַלעק 60 פאַרשלאַגען — דאָס דערמאָנט די אַלטע, אַמאָליגע סיים-צייטען, ווען ס'האָט געהאָגעלט מיט פאַרשלאַגען און אינטערפּעלאַציעס. צי זאָל דאָס האָבען געווען די איינציגע נקמה פון דער סיים-אָפּאָזיציע?

א רעקאָרד האָבען געשלאָגען די אוקראינער און ענדעקעס. יעדער פון זיי האָט אַריינגעטראָגען צו'אַנדערהאַלבען צעהנדליג פאַרשלאַגען. צווישען אַנדערן האָבען די ענדעקעס אַריינגעטראָגען פאַרשלאַגען אָפּצושאַפען די דעקרעטען פון מלוכה-פרעזידענט וועגען די געריכטען, וועגען אדמיניסטראַטיווען טריבונאַל, וועגען געזעלשאַפטען, וועגען דינסט-פאַרשריפטען פון די לערער און וועגען ארבייטסלאָזען-פאָנד. ווייטער פאָדערן די ענדעקעס, אַז ס'זאָלען אָפּגעשאַפט ווערען די רעגירונגס-פאַראָרדנונגען וועגען הויכע אוניווערזיטעט-אָפּצאָהלונגען, וועגען פינאַנצירען דעם „אָבוז וויעלקיי פּאָלסקי" און וועגען פאַרגרעסערן די סומע קליינגעלד.

די אוקראינער צוזאַמען מיט די ראַדיקאַל-סאָציאַליסטען האָבען צווישען אַנדערן אַריינגעטראָגען פאַרשלאַגען וועגען די געשעהענישען אין די פּאָלעסיער און וואָלינער וועלדער — דאָס איז אַ גרויסע בעשרייבונג פון די טראַגישע געשעהענישען.

די פּ. פּ. ס. האָט אַריינגעטראָגען 3 פאַרשלאַגען וועגען שטאַנד-געריכטען, וועגען ארבייטסלאָזיגקייט, פּרעסע-רדיפות א. א.

אויך די כאַדעקעס האָבען אַריינגעטראָגען אַ האַלבען צעהנדליג פאַרשלאַגען.

וואַרשאַ, 5 (טעלעפאָניש)

דאָס יודישע „קאָלאָ" האָט אַריינגעטראָגען פאָלגענדע פאַרשלאַגען און אינטערפּעלאַציעס: 1) וועגען „ריטשאַלט" פון אומזאַץ שטייער פאַר קליינהענדלער, 2) וועגען געבען מיטעל-טערמיניגען קרעדיט פאַר יודישע קליינהענדלער און האַנדווערקער, 3) וועגען רעפאָרמירען דעם אומזאַץ-שטייער, 4) וועגען רעגולירען דאָס בעצאָהלען דעם פאַרלעגענעם אומזאַץ-שטייער, 5) וועגען ענדערען דאָס גזעץ וועגען לאָקאַל-שטייער, 6) וועגען דער נאָסטריפיקאַציע פון אויסלענדישע אקאַדעמישע דיפּלאָמען.

רעוומאַטיקער
און נערוועז-ליידענדע
זאָלען אין זייער אייגענעם אינטערעס אויספּרוּווען די טאָגאַל-טאַבלעטקעס. טאָגאַל שטילט די שמערצען. אונשעדליך פאַרן הארץ, מאָגן און אַנדערע אָרגאַנען. פּרוּווט אויס און איבערצייגט אייך אַליין! פאַרלאַנגט אָבער תמיד נור אָריגינאַלע טאָגאַל-טאַבלעטקעס.
צו באַקומען אין אַלע אַפּטייקען

פּוילישער סיים זאָל ראַטיפיצירען
דעם נישט-אָנגריפס-אָפּמאַך
מיט די סאָוויעטען

וואַרשאַ, 5 (טעלעפאָניש)

ווי מיר דערוויסען זיך וועט דאָס אויסערן-מיניסטעריום אין דער נאָהענטסטער צייט צושיקען דעם סיים דעם אינהאַלט פון דעם נישט-אָנגריפס-אָפּמאַך וואָס איז געשלאָסען מיט סאָוויעט-רוסלאַנד צו ראַטיפיצירען. ווי ס'איז פאָראויסצוזעהען וועט דער אָפּמאַך ראַטיפיצירט ווערען אין חודש דעצעמבער.

לאַדזשער וואָיעוואָדע יאַשטשאָלט
זאָל ווערען יוסטיץ-מיניסטער

וואַרשאַ, 5 (טעל')

אין די פּאָליטישע קרייזען שמועסט מען, אַז בקרוב וועט געהען אין דעמיסיע דער יוסטיץ-מיניסטער מיכאַלאָווסקי. אויף זיין אָרט ווערט אָנגערופען דער לאָדזשער וואָיעוואָדע יאַשטשאָלט.

געזאַנדטער שעמבעק וויצע אויסערן-מיניסטער

וואַרשאַ, 5 (טעלעפאָניש)

דאָס אויסערן-מיניסטעריום האָט בעשלאָסען פאָרצולעגען דעם מיניסטאָרען-ראַט אַ פאַרשלאַג צו נאָמינירען דעם פּוילישען געזאַנדטען אין רומעניען יאַן שעמבעק, אלס וויצע-אויסערן-מיניסטער.

יצחק גרינבוים בלייבט דעפּוטאַט

וואַרשאַ, 5 (טעלעפאָניש פון אונזער קאָרעספּאָנדענט)

דעפּ. י. גרינבוים לייגט נישט זיין מאַנדאַט און גיט איהם אויך קיינעם נישט איבער. ער קומט די טעג קיין וואַרשאַ אויף דער גאַנצער צייט, וואָס דער סיים וועט זיין אָפען.

נאַציאָנאַליזירט די גרובען-אינדוסטריע אין מעקסיקאַ

מעקסיקאַ, 5 (ספּ. טעל.)

דער פּרעזידענט האָט אַרויסגעגעבען אַ דעקרעט וועגען נאַציאָנאַליזירען די גרובען פון גאָלד, אַלומיניום, פאָספאַט, אַזאָטאַן, קוילען, פּלאַטין, אייזען און ביזמוט. די קאָנצעסיעס, וואָס זענען געגעבען געוואָרען די אויסלענדער זענען נישט צוריקגעצויגען געוואָרען.

ד"ר סאָסקין אין אויסערן-מיניסטעריום

וואַרשאַ, 5. (טעלעפאָניש).

ד"ר סאָסקין, דער וויצע-פּרעזעס פון רעוויזיאָניסטישען צ.ק. איז געווען מיט אַ וויזיט אין פּויל'שען אויסערן-מיניסטעריום. ער איז אויפגענומען געוואָרען דורכ'ן שעף פון דער סעקציע פאַר אינטערנאַציאָנאַלע פּראָבלעמען גראַף ראַטשינסקי. אין געשפּרעך זענען בעריהרט געוואָרען פראַגען, וואָס האָבען אַ שייכות מיט דער רעאַליזירונג פון ארץ-ישראל-מאַנדאַט, מיט דער פּעטיציע צום פעלקער-בונד און מיט די פּערספּעקטיווען פון ארץ-ישראל-אויפבוי.

נייע אַנטיסעמיטישע עקסצעסען
אויף דער בודאַפּעשטער הויכשול

בודאַפּעשט, 5 (ספּעציעל)

אין דער טעכנישער שול איז געקומען צו נייע אַנטיסעמיטישע עקסצעסען. די יודישע סטודענטען זענען מיט געוואַלד אַרויסגעטריבען געוואָרען פון די זאַלען. אויף דער גאַס איז געקומען צו געשלעגען. פיל יודישע סטודענטען זענען שטאַרק צושלאָגען געוואָרען.

60 באַנדיטען בעפאַלען אַ צוג
אינערליכע קאַמפען אין מאַנדזשוריען

טאָקיאָ, 5 (ספּ. טעל.) נעכטען ביינאַכט זענען 60 באַנדיטען בעפאַלען דעם וואָקזאַל אין דער מאַנדזשורישער שטאָט סופיגקאַי.

דער וואָקזאַל איז אונטערגעצונדען געוואָרען. דער באַהן-נאַטשאַלניק און זיינע 2 געהילפען זענען דערהרגעט געוואָרען, נאָך 3 בעאַמטע זענען פאַרברענט געוואָרען.

נייע בלוטיגע קאַמפען אין מאַנדזשוריען

לאָנדאָן, 5. (ספּ. טעל.) פון כאַרבין מעלדעט מען, אַז 120 קילאָמעטער הינטער כאַרבין ביי אַבטי קומט פאָר אַ פעהסטיגער קאַמף צווישען דעם יאַפּאַנישען מיליטער און די כינעזישע פאַרטיזאַנער. די כינעזישע כוחות זענען געוואַקסען צוליב וואָס צו זיי האָבען זיך פאַראייניגט עטליכע טויזענד מאַן פון מאַנדזשורישע מיליטער, וועלכע האָבען זיך צובונטעוועט געגען דער רעגירונג. די יאַפּאַנער זענען אונטערשטיצט געוואָרען דורך אַרטילעריע, וועלכע האָט געגעבען אַ שווערע מפּלה די כינעזער. די כינעזער פאַרלוסטען בעטרעפען 1400 מענשען, אויך געבען ציפערן קומען פאַר קאַמפען.

דער קאָנגרעס פון די ראַדיקאַל-סאָציאַליסטען אין פראַנקרייך
לינקער פליגעל קריטיקירט הערריאָס פּאָליטיק

פּאַריז, 5 (ספּ. טעל.)

אין קאָנגרעס פון די פראַנצויזישע ראַדיקאַל-סאָציאַליסטען אין טולוז האָבען איינגיע רעדנער פון לינקען פליגעל פון דער פּאַרטיי שטאַרק קריטיקירט הערריאָ'ען. דער פּובליציסט געזער האָט אויסגעדריקט זיין בעדויערען, וואָס די ראַדיקאַלען איז נישט געלונגען צו שאַפען אַ רעגירונג צוזאַמען מיט די סאָציאַליסטען. דער צווייטער רעדנער בערזשער האָט קריטיקירט הובער'ס ענטוואָפנונגס-פּלאַן. דער רעדנער האַלט, אַז פראַנקרייך איז שטאַרק פאַראינטערעסירט אין הובער'ס פּלאַן. ווייל דאָס וואָלט מעגליך געמאַכט, אַז דייטשלאַנד זאָל זיך אָפּזאָגען פון איהרע בעוואָפענונגס-פאָדערונגען, בעת בערזשעריס רעדע איז אין זאַל אויסגעבראָכען אַ טומעל. גאָכדעם ווי דער זאַל בערוהיגט זיך, רעדט בערזשערי ווייטער. ער קריטיקירט פאַל באַנקור'ס ענטוואָפנונגס-פּלאַן, בעזונדערס דעם פּונקט, אז פראַנקרייך זאָל זיך פריהער נישט ענטוואָפענען פּל זמן עס וועט נישט געשאַפען ווערען קיין אינטערנאַציאָנאַלע אַרמעע.

בעת דער רעדנער זאָגט זיך אַרויס פאַר אַ רעוויזיע פון ווערסאַלער טראַקטאַט, הערען זיך אין זאַל שטאַרקע פּראָטעסטען. צום סוף האָט דער רעדנער אויסגעדריקט זיין בעדויערען, וואָס די רעגירונג האָט נישט געגעבען דימיסיע עטליכע מיליטער-לייט, וועלכע זענען דער סימבאָל פון רעאַקציאָנערען רעזשים פון די פאַרלעצטע פראַנצויזישע רעגירונגען.

הערריאָ האָט גענומען אַ וואָרט און אָפּגעענטפערט די קריטיקער. ער האָט זיך פערענטפערט אַז ער איז נישט קיין געגנער פון ענטוואָפענונג. ער וויל אָבער דערביי גאַראַנטירען די זיכערקייט פון פראַנקרייך. די מעהרהייט האָט הערריאָן געמאַכט גרויסע אָוואַציעס. די פּאַריזער בירגערליכע פּרעסע דערונטער אויך די נאַציאָנאַליסטישע, לויבט הערריאָס רעדע.

פעלץ-ווארעז
קען מען קויפען אַמביליגסטען און אויף די בעקוועהמסטע בעדינגונגען נאָר ביי דער לאַנגיעהריגער פירמע
L. B. FEFER, Wschodnia 42, tel. 178-04
בעמערקונג: די קירזשנער-וואַרקשטעל געפינט זיך אויפ'ן אָרט. די אַרבעט ווערט אויסגעפיהרט פּינקטליך און ריין.

היינט און פאָלג. טעג!
רעוואָלוציאָנס-פילם - מייסטערווערק פון דער מייסטער-רעזשי פון Rouben Mamoulian אונטער'ן נאָמען:
Dr. Jekyll i Mr. Hyde
אין די הויפּט-ראָלען:
Frederic March, Miriam Hopkins
אָנה. 4.30 נמ. שבת, זונטאַג 1 בייטאָג.
הנחה-בילעטן גילטיג אָהן בעגרענצונגען.
דער זאַל איז בעהייצט.

לאדז. 6 נאוועמבער 1932

„נייער פאלקסבלאט"

לאדז. 6 נאוועמבער 1932

די התחלה
וואס איז צונישט געווארען

„די שולד דערין, וואס די רעגירונג האט זיך צוריקגעצויגען פון דער געפלאנטער הנחה לגבי דער זונטאג-רוה, פאלט טיילוויז אויף די יודישע פאליטיקער און דער יודישער פרעסע, וואס האבען דעם ענין באנאטעליזירט", — אזוי האט געזאגט דעפ. ווישליצקי.

דאס דארף הייסען, אז די רעגירונג האט אזוי געטראכט: מיר שטרענגען זיך אן און גיבען אייך, יודען, אזא גרויסע און וויכטיגע פריווילעגיע, און איהר מאכט נאך חוזק דערפון, דארף מען נישט.

די דאזיגע מיינונג איז נאך בכלל נישט בעגרינדעט. ה' ווישליצקי האט אליין, אין דער זעלביגער רעדע, אונטערגעשטראכען די שוואכקייט פון דער רעגירונג. דערמיט האט ער אוודאי געמיינט, אז ס'זענען פערהאן זאכען, וואס די רעגירונג וויל טון, נאר קען נישט מחמת דעם ווידערשטאנד פון געוויסע פארטייען. און געגען דער רעפארם פון זונטאג-רוה האבען דאך די ענדעקעס גאנץ שארף פראטעסטירט אין זייער פרעסע. און מיר קענען זיך פארשטעלען, וואסער טרומף זיי וואלטען געהאט ביים נאאיווען פוילישען עולם געגען דער „אפיקורסישער" סאנאציע-רעגירונג, וואס איז גרייט אפילו מחלל-זונטאג זיין לטובת די יודען. דעריבער אפשר האט די רעגירונג בעשלאסען איבערגעבען דעם ענין אין רשות פון סיים.

נאר אויב אפילו די רעגירונג וואלט דערביי זיך אויך גערעכענט מיט'ן קאלטען אויפנאהם, וואס די בשורה האט אנגעטראפען אין די יודישע קרייזען, מוזען מיר דעם ענין בעטראכטען א ביסעלע טיפער.

צי האנדעלט זיך דא וועגען העפליכקייט און וועגען דאנקבארקייט? איז דאך די רעגירונג נישט קיין קליינבירגערליכער בעל-טובה, וואס זאל זיך נויטיגען אין א חניפה, אין אן עפענטליכער „דאנקזאגונג" פאר א געוויסען חסד!

דער ענין איז א כך וויכטיגער און וואגיגער. ס'האנדעלט זיך וועגען אן עקוויוואלענט, וואס זאל געגעבען ווערען פאר'ן אקט פון דער רעפארם.

מ'קען זיך פארשטעלען, אז געוויסע סאנאציע-קרייזען וואלטען געוואלט פאר א ביליגען פרייז ארויסבעקומען פון יודען אן אטעסטאציע, אז מ'איז שוין צוגעטראטען צו לייזען די יודישע פראגע און מ'האט שוין אפילו געמאכט די ערשטע טריט אין אט דער ריכטונג.

די יודישע געזעלשאפט האט אבער די דאזיגע אטעסטאציע נישט געגעבען. דא גייט נישט וועגען מאקסימאלע פאדערונגען, נאר טאקי מכּוח מינימאלע.

די זונטאג-הנחה וואלט געווען בלויז א קליינע פריווילעגיע פאר יענע יודען, וואס האבען נאך געשעפטען; זי וואלט פערגרעסערט אין א קליינער מאס די מעגליכקייט פון לייזען א גראשען.

אבער פאר דער יודישער געזעלשאפט שטייט אין דער ערשטער ריי דער פראבלעם פון דעקלאסירונג, פון ארויסווארפען יודען פון זייערע פרנסות, געשעפטען און מלאכות.

ס'איז פערהאן א גרויסער חילוק צווישען אפנעמען אלטע און צוגעבען נייע. דער מאקסימום פראגראם בעשטייט אין פאדערען פאר יודען פולע בירגערליכע גלייכבערעכטיגונג אויף אלע געביטען פון מלוכה'ן לעבען. דאס קען אוודאי נישט אזוי גיך דערגרייכט ווערען און די יודישע מעסינע עלעמענטען וואלטען זיך דערוויייל בעגנוגענט בלויז מיט א קליינער גוטער התחלה.

די מינימום-פראגראם אבער בעשטעהט אין נישט אפנעמען דעם ביסען ברויט פון מויל, נישט דערלאזען צו א טויטען רואין פונם יודישען קיבוץ, נישט בעטראכטען יודען פאר שטיפקינדער, פאר א מינדערווערטיגען עלעמענט, נישט דערלאזען אז איטליכע רעפארם, איטליכע עטאטירונג און מאנאפאליזירונג, צי מעכאניזירונג, אדער בכלל יעדער נייע רעפארם פון געזעלשאפטליכען לעבען זאל פאר יודען זיין א פרישע עקאנאמישע שחיטה.

דערפון קען מען נישט אפטרעטען. די דאזיגע פאדערונג קענען מיר נישט פערקויפען פאר א לעפעל לינזען פון קליינע זונטאג-הנחות.

אין דער בעסטער בעוויז, אז די יודישע געזעלשאפט האט ריכטיג אפגעשאצט די לאגע, איז טאקע דער פאקט פון צוריקציהונג. ווען ס'וואלט געווען „תנא ושייר", ווען הינטער דער דאזיגער פריווילעגיע וואלט נאך געווען א בריי-טערע פראגראם פון הנחות, וואלט מען זיך נישט צוריקגעצויגען, נאר אדרבה, מ'וואלט געגאנגען ווייטער אין דער אויסרעכענונג, אז סוף כל סוף וועלען יודען בעגרייפען דעם נייעם קורס און וועלען עס בעצייכענען.

אט אזוי האבען מיר די סיטואציע פערשטאנען און קיינער קען עס אונז נישט פארהאלטען.

פ. ק.

דער בלוטיגער אינטערנאציאנאל
קאן מען די בעוואפנונגס-אינדוסטריע לאזען אין פריוואטע הענד?

מיר האבען שוין געהאט געשריבען וועגען בוך פון דייטשען פובליציסט רוסבילדט. („די בלוטיגע אינטערנאציאנאלע דער קריגס-אינדוסטריע") וועלכער האט געבראכט דערשרעקענדע רעוועלאציעס מכוח דעם אינטערנאציאנאל פון די מאגנאטען פון דער קריגס-אינדוסטריע. רוסבילדט האט צונויפגעזאמעלט א גרויסען מאטעריאל פון פאקטען, וועגען וועלכע מ'האט געוואוסט נאך אין דער צייט פון קריג, מ'האט אבער מורא געהאט וועגען דעם צו רעדען און צו שרייבען. אין דער צייט, ווען פעלקער האבען זיך איינע דאס אנדערע געקוילעט אויפ'ן שרעקליכסטען אופן, האבען די באראנען פון דער קריגס-אינדוסטריע אין אלע לענדער געפיהרט צווישען זיך געמיינזאמע גרויסע געשעפטען מיט אמוניציע און פערשידענע מינים געוועהר און קריגס-מאטעריאלען. עס איז איצט א באקאנטער פאקט, אז די דייטשע פירמע קרופ האט צוגעשטעלט פערשידענע מאטעריאלען פאר דער פראנצויזישער קריגס אינדוסטריע און אז פון די דייטשע קוילען זענען אומגעקומען אהן א שיעור דייטשע סאלדאטען. עס איז באקאנט, אז די פראנצויזישע כעמישע אינדוסטריע האט פאר דער דייטשער צוגעשטעלט די שטאפען, פון וועלכע עס זענען געמאכט געווארען די גיפטיגע גאזען, וואס האבען געקאסט דאס לעבען פון אהן א שיעור פראנצויזען. ענגלישע שיפען זענען אומגעקומען פון מינעס, וואס די ענגלישע קריגס-אינדוסטריע האט צוגעשטעלט פאר די פיינדליכע טערקישע שיפען א. אז. וו. א. אז. וו. עס איז בעוואוסט, אז אין דער צייט פון קריג זענען פארגעקומען אינטערנאציאנאלע צוזאמענפאהרען פון די קריגס-אינדוסטריעלער און מ'האט זיך געטיילט מיט די געווינסען פון מענשליכען בלוט און אונגליק. דאס פערברעכערישע שפיל האט אבער נאכ'ן קריג זיך נישט געענדיגט, עס ווערט ווייטער געפיהרט מיט דערזעלבער אינטענסיווקייט, ווי פריהער. די אינדוסטריע פון אמוניציע און געוועהר ליגט ווייטער צוזאמען אין די הענד פון פריוואטע פירמעס, וועלכע האבען א דירעקטען אינטערעס אין העצען איין לאנד געגען דעם אנדערען, אין פראדוצירען וואס מעהר פערניכטונגס-מיטלען און די מיטלען אויסצובויען, כדי צו קאנען ווייטער פראדוצירען נייע. דער דאזיגער אינטערנאציאנאל בעזיצט א קאלאסאלע מאכט צוליב זיין אונגעהויערען רייכטום און האט א ריזיגען איינפלוס אויף דער פאליטיק פון אלע לענדער און רעגירונגען.

דעם בוך פון רוסבילדט ווידמעט אין לעצטען נומער „וויאדאמאשטשי ליטעראצקיע" אן ארטיקעל דער פובליציסט פון דעם וואכענבלאט אנטאני סלאנימסקי, וועלכער איז איינער פון די אנגעזעהענסטע פאציפיסטישע שריפטשטעלער אין פוילען. דער ארטיקעל איז פערזעהען מיט א כאראקטעריסטישער רעמארקע, אז דאס רעכט פון איבערדרוקען איז נישט פארבעהאלטען. מיר נעהמען פון דעם ארטיקעל איניגע שטעלען.

ווען מ'רעדט וועגען קריג, וועגען אינטערנאציאנאלע קאנפליקטען, פערשווייגט מען געוועהנליך די ריזיגע אינטערנאציאנאלע פינאנציעלע מאכט, וועלכע איז פעראינטערעסירט אין דעם, אז די וועלט זאל זיך וואס מעהר בעוואפענען און וועלכע האלט אין איין פערשארפען די אנטאגאניזמען. די גרויסע בעוואפנונגס-קאנצערנען האבען אין זייער רשות קאפיטאלען, וואס זענען גרעסער פאר די בודזשעטען פון נישט איין אייראפעאישער מלוכה. די פאבריקאנטען פון געוועהר האבען א קאלאסאלען איינפלוס אויף דער פרעסע פון דער גאנצער וועלט. אלס כאראקטעריסטישער בעווייז דערצו קאן דינען דער פאקט, וואס די רעדע פון בריאנען, וועלכע האט דעמאסקירט די אינטריגען פון אט די קאנצערנען געגען דער ענטוואפענונגס-קאנפערענץ, האט זיך נישט בעוויזען אין קיין שום פראנצויזישען בלאט. אין אזעלכע ווירטשאפטליכען כאאס איז די עקזיסטענץ פון אזא מעכטיגער אינטערנאציאנאל מאפיע א גרעסערע סכנה פאר'ן שלום פון דער וועלט, איידער אלע גרעניץ-שטרייטען.

ס'איז ווערט זיך צו פערטראכטען איבער'ן דאזיגען זאך-מצב. מיר ווייסען אלע גוט, ווי ראפינירט און ווי רויביעריש עס איז די פריוואטע איניציאטיוו. מיליארדען דאלארען, וועלכע געפינען זיך אין רשות פון די גרויסע געוועהר-פאבריקאנטען, קאנען ביי יעטוועדער געלעגענהייט צו שטערען דאס גלייכגעוויכט פון דער וועלט, אהן א גרויסע גוזמא קאן מען זאגען, אז די מענשהייט האט געשאפען אט דעם איינציגען באמת סאלידארישען אינטערנאציאנאל, אט די איינציגע ווירקליך מעכטיגע ארגאניזאציע, וועלכע האט דעם ציל אויסצוראדירען מיליאנען מענשען און צו פערניכטען גאנצע קאנטינענטען. געגען דער דאזיגער דראהענדער קראפט שטעלט זיך קיינער נישט אנטקעגען. דער פעלקערבונד האט פאר דער גאנצער צייט פון זיין עקזיסטענץ נישט געהאט דעם מוט אונטערצונעהמען וועלכע עס איז נישט ערנסטע אקציע געגען דער פריוואטער פראדוקציע און דעם האנדעל מיט געוועהר. אפיציעל פאבריצירען אלע לענדער געוועהר בלויז פאר'ן געברויך פון דער אייגענער נאציאנאלער פערטיידיגונג. אבער אויב אזוי פון וואנען נעהמען זיך די הונדערטער שיפען מיט האר-מאטען און אמוניציע, וועלכע געהען ארויס פון אלע האפענס אין אייראפע? פאר וואס פראדוצירען די דייטשע און די ענגלישע פאבריקאנטען אונטערוואסער-שיפלעך אין די שפאנישע דאקען? פארוואס געהען פראנצויזישע גיגאנטען קיין כינע? אדער פוילישע ביקסען קיין גריכענלאנד?

די יונגע לייט, וועלכע רעדען אזוי גערן וועגען דעם, אז ווען עס וועט קומען די היסטארישע שעה וועלען זיי געהען קעמפען, איז ווערט צו ווייזען ווער און ווי אזוי עס קאן ארויסרופען אט די היסטארישע שעה. ווען מ'נעמט אין בעטראכט, ווי די רעגירונגען זענען פערוויקעלט אין פאליטישע שוועריגקייטען און פערשידענע פערזענליכקייטען, ווי קרעמפירט זיי זענען אין זייערע פלענער און כוונות און פון דער אנדערער זייט, ווי פריוויליגירט ווי מעכטיג און אונבעשטראפט עס זענען די גרויסע בעוואפנונגס קאנצערנען, קאן מען קומען צו דער איבערצייגונג, אז אלע מיניסטארען און אפילו די עקזעקוטיווע דיקטאטארען וועלען גאנץ לייכט געהארכען זאמע מאגנאטען, ליאלקעס אין דאזיגען שרעקליכען טעאטער, מיט וועלכען עס פיהרען אן די לאפעס פון עטליכע אנאנימע הערשער פון דער וועלט.

כל זמן די פאקטען זענען געווען פערהוילען כל זמן מ'האט נישט געוואוסט וועגען דער עקזיסטענץ און וועגען דער קראפט פון אט דער מאפיע, האט מען נאך געקאנט דיסקוטירען איבער דער טעמע וועגען דער פריוואטער אדער מלוכה'שער פראדוקציע פון געוועהר, אבער איצט דארפען נישט בלויז די פאציפיסטען, נאר אפילו די סאמע הייסטע מיליטאריסטישע שאוויניסטען קעמפען פאר אפשאפען דאס פריוואטע רעכט פון האנדעל מיט געוועהר. דער קריג האט גענוג בעוויזען דעם מאנגעל פון פאטריאטיזם און דעם ציניזם פון די גרויסע קאנצערנען. ווען בלויז די מלוכות וואלטען געהאט דעם מאנאפאל אויף פאבריצירען געוועהר, וואלטען מיר אויסגעמיטען לכל הפחות אין דעם פאליטישען שפיל דעם געפעהרליכען עלעמענט פון גיריגען פיבער פון פריוואטע אינטערעסען. מיר וואלטען אויסגעמיטען די פריוואטע רויב-דורשטיגקייט, די איניציאטיוו פון פערשידענע דעמאנען אלא זאכאראוו.

אויב מ'אונטערזוכט גרויסע פערברעכער, אויב מען מאכט א סעקציע איבער קירטענען (דעם וואמפיר פון דיסעלדארף) וואלט מען געקאנט מאכען א טרעפאנאציע פון די שארבענס כאטש ביי עטליכע פאבריקאנטען פון אמוניציע. מען וואלט אפילו נישט געדארפט ווארטען אויף זייער טויט, נאר איינשלעפערען זיי מיט די גאזען פון זייערע אייגענע פאבריקען און אונטערזוכען, צי זענען זיי נישט פשוט קיין פערברעכער פון טיפ מאטושקא; זיי זענען דאך נאך מעהר געפעהרליך דערפאר, ווייל זיי בעזיצען ארגאניזאציאנעלע פעהיגקייטען. די רוה און די זיכערקייט פון דער וועלט איז אנגעלאנגט פון עטליכע אויבען אויף געוועהנליכע הערען וואס זיצען ביי זייערע שרייבטישען אין עלעגאנטע איינגעארדענטע קאבינעטען פון די גרויסע טרעסטען, בענק און פאבריקען. אט די הערען דארפען אונז מעהר אינטערעסירען. מ'וואלט אפשר געדארפט ארגאניזירען א ספעציעלען אינפארמאציאנס-דינסט וועגען די טאטען און וועגען די כוונות פון די דאזיגע באנדיטען.

„די מוהמע, וואס זיצט אויף דער קאנאפע און איז ברוגז"
ארגאן פון דער רעגירונג רעכענט זיך שארף אפ מיט די ארויסטרעטונגען פון דער אפאזיציע אין דער בודזשעט-דעבאטע

די אפאזיציע, וועלכע איז פעראורטיילט אויף אייביגען שווייגען, האט נאך נישט בעוויזען רעכט זיך פונאנדערצורעדען אויף דער אזוי אויסגעצערטער סעסיע פון סיים, ווי די סעסיע איז שוין אפגעלעגט געווארען. דער מלוכה-פרעזידענט האט אויסגענוצט זיין רעכט און האט די סעסיע אפגעלעגט אויף דרייסיג טאג, אזוי אז דאס, וואס ווערט נאך געשריבען אין דער פרעסע וועגען די אנגעהויבענע בודזשעט-דעבאטע, קלינגט שוין ווי א ווייטער עכא.

דער אפיציאז פון דער רעגירונג, די „גאזעטא פאלסקא" רעכענט זיך אפ אויף אן אכזריות'דיגען אופן מיט די רעדנער פון דער אפאזיציע. אלץ, וואס איז דורך זיי געזאגט געווארען, האלט די צייטונג פאר א בעווייז, אז די לעבער איז ביי זיי געשוואלען פאר כעס און עגמת נפש (דער ארטיקעל הייסט טאקע אזוי: „די געשוואלענע לעבער") מען קאן נישט, זאגט די צייטונג, ערווארטען פון דער אפאזיציע, אז שוין אין אנהויב פון דער דעבאטע ארום בודזשעט, זאלען די פארשטעהער פון דער אפאזיציע קומען מיט ציפער-פראיעקטען, וואס זאלען אקעגענגעשטעלט ווערען דעם בודזשעט פון דער רעגירונג. אבער א גענעראל-ליניע פון דעם, וואס זי פערלאנגט, האט דאך די אפאזיציע געדארפט האבען. ווער עס האט מעהר אמביציע פאר דער מוהמע, וואס איהר ארבייט בעשטעהט אין דעם, וואס „זי זיצט אויף דער קאנאפע און איז ברוגז", דער טאר זיך דאך נישט בעגרעניצען מיט שטעכווערטלעך, נאר ער מוז זאגען קלאר, וואס ער וויל און וואס מען דארף טון. מען טאר זיך נישט בעגנוגענען מיט קריטיקירען דאס, וואס די רעגירונג האט געטון, נאר מען דארף געבען אייגענע ריכט-ליניעס פון דער טעטיגקייט. אבער די ערשטע לעזונג פון בודזשעט, שרייבט דער אפיציאז, האט בעוויזען, אז אין איהר פראגראם פערמאגט זי גארנישט א חוץ א געשוואלענע לעבער. די דאזיגע לעבער ערלויבט נישט דער אפאזיציע קלאר צו דענקען און דאס האט געבראכט דערצו, אז נאך קיינמאל איז א בודזשעט-דעבאטע נישט געשטאנען אויף אזא נידריגער מדרגה ווי דאס מאל.

די צייטונג כאראקטעריזירט ווייטער די בעזונדערע ארויסטרעטונגען פון דער אפאזיציע. דער שטאנדאר פון די ענדעקעס איז געווען געל פון געלבזוכט; דורך שווארצע קרעפע האבען די לודאוועצעס פערדעקט זייער פולשטענדיגע איגנאראנץ; ענדליך די ארויסטרעטונג פון סאציאליסט ניעדזיאלקאווסקי איז געווען ראזע פארביג, ווי די באקען פון אנ'עונוך.

אין דער דעבאטע איז אויך ארויסגעטרעטען ד"ר טהאן. זיין רעדע כאראקטעריזירט „נ.פ." אזוי:

די רעדע פון ד"ר טהאן איז געווען א שארפער אויסדרוק פון וויטאג, וואס איבערפילט די יודישע געזעלשאפט צוליב די פערנאכלעסיגונגען, בעגרענעצונגען און עוולה'ס פון וועלכע זי ליידט. אויסגעצייכענט איז געווען אין דער רעדע דער זאץ וועגען די „מאכערס", וואס פערפילען די יודישע גאס און וועלכע פערשווייגען דעם פאקטישען מצב פון דעם פוילישען יודענטום. צי האט מען נאך דער דאזיגער אויסשפענדיגער רעדע נאך געדארפט האבען די הוספה-רעדע פון הרב לעווין? יעדענפאלס אויב הרב לעווין האט אויסגעדריקט די ענטוישונג פון די יודען צוליב דעם צוריקציהען די צוגעגרייטע פעראָרדנונג וועגען לינדערען דעם צוואנגס-זונטאג-רוה, איז צו אפטימיסטיש געווען די האפנונג, אז דער דאזיגער ענין וועט ווערען רעגולירט אויפ'ן וועג פון א געזעץ. אויב מ'האט זיך דערשראקען פאר א דעקרעט, וועט מען זיכער נישט דערוועגען זיך ארויסצוגעבען א געזעץ. איבעריגענס, אויב דער געזעץ-פראיעקט דארף געבען די יודען נאר אזוי פיל, וויפיל עס האט געזאלט געבען דער פראיעקט פון דעקרעט, לוינט זיך נישט צוליב דעם ארויסרופען א נייע אנטיסעמיטישע העצע.

צעבונטעוועטע מצורעים מארשירן אויף א שטאט
שרעקליכע פאניק צווישען דער בעפעלקערונג

בוקארעשט, 5 (ספ.)

פון שפיטאל פאר מצורעים אין טיפילעסטי זענען מיטוואך נאכמיטאג אנטלאפען 46 קרעציגע וועלכע האבען נישט בעקומען גענוג עסען. ארויסקריגענדיג זיך פון שפיטאל, האבען די הונגעריגע מצורעים זיך געלאזט מארשירען אין דעם נאהענטסטען שטעטעל, כדי צו בעקומען עסענווארג. צווישען דער בעפעלקערונג איז ענטשטאנען א מורא'דיגע פאניק.

עס איז געשטעלט געווארען אויף די פיס די גאנצע פאליציי, וועלכע האט זיך געלאזט פערפאלגען די אנטלאפענע. עס איז געלונגען אלעמען צו פערהאלטען און זיי צוריק אפצופיהרען אין שפיטאל. מען האט אויך ארויסגעשיקט גרעסערע טראנספארטען עסענווארג פאר'ן שפיטאל.

„האקענקרייצל"—אויפ'ן רש"י-טויער

(פון א בעזוך איז ווארמס ביי'ם רהיין)

פון דוד קלעמענטינאווסקי

שטענדיג, ווען ס'קומט מיר אויס אויף מיינע נסיעות איבער דייטשלאנד צו זיין ביים רהיין און שטעהן ביי דעם ברעג פון דעם דאזיגען געוואלדי־גען טייך סיי אין קאנסטאנץ אדער ווארמס, סיי אין שפייער אדער קעלן, גלויבט זיך מיר גארנישט אז איך געפין זיך אין מערב־איירארא, ביים „דייטשען רהיין", איך זעה נישט „די לארעליי", וואס זיצט אויף די בערג און קעמט איהרע גאלדענע האר"... איך זעה נישט דעם גאט „ריהענוס" וואס קוקט אריוס פון די כואליעס מיט דער ווידלע אין דער האנד. איך זעה באר פעלזען פול שפריצען פון יודיש בלוט, וואס דער ברויזענדער שטראם איז נאך נישט גיווען בכוח אפצוואשען, איך זעה דאס וואסער שווארץ פון יו־דישע צרות און רדיפות, איך זעה דא סמנים פון א צווייטויזענד־יעהריגער יודישער געשיכטע.

ווארמס, אדער ווי זי האט געהייסען אין מיטלאלטער ווארמבס, געהערט צו די שטעט ביים רהיין וואו די יודען האבען מיט צוויי טויזענד יאהר צוריק, קומענדיג אהער צוזאמען מיט די רוימער, זיך בעזעצט און געגרינדעט איהרע קהילות, אורזאלטע קהי־לות. שוין אין דער צייט פון חורבן בית־המקדש איז אין ווארמס געווען א יודישע קהלה, מיט 900—8 יאהר צוריק האט ווארמס געהייסען די „עיר ואם בישראל".

די עלטסטע שפורען פון יודישער פערגאנגענ־הייט, ליגען אויפ'ן אלטען בית־עולם, גענוי ווי אלט דער בית־עולם איז ווייסט מען נישט. די ערשטע מצבות, וואס זענען נאך נישט גאנץ איינגעזונקען און אפגעריבען, וועלכע מען האט נישט געקענט אפ־ראטעווען פון אונטערגאנג, שטאמען פון יאהר 905, אונטער די שפעטערע מצבות נעהמט מען דארט די מצבה פון „מהר"ם" פון ר' מאיר פון ראטענבורג, וועלכער איז געשטארבען אין יאהר 1293 אין תפיסה פון ענזיסהיים א קליין שטעטעל אין עלזאס. און פון וואגען א פראנקפורטער יוד זיסקינד ווימפפען האט אין יאהר 1307 געלאזען איבערפיהרען זיי־נע ביינער קיין ווארמס, די ווארמסער קהל האט דערפאר, א דאנק ווימפפענען, נאכ'ן טויט גע־לאזען בעגראבען לעבען קבר פון מהר"ם. אויף איי־נער פון די מויערען, וואס גרעניצען אפ דעם בית־עולם פון דער שטאט, געפינט זיך א מצבה פאר די 21 פרנסים, וועלכע זענען דערהרגעט געווארען אין יאהר 1349, און איבער וועלכע מ'דערצעהלט פאל־גענדע לעגענדע:

אין יאהר 1349 איז אין ווארמס אויסגעבראכען א גרויסע מגפה, וואס האט זיך פערשפרייט פון איין גאס אין די אנדערע, אבער ווי ס'איז צוגע־גאנגען צו דער „יודען־גאסע" האט די מגפה אויפ־געהערט, דער המון האט אין דעם געזעהן א בע־ווייז, אז די יודען זענען שולדיג און אז זיי האבען פערסמט די ברונעמער (פונקט ווי אין צוואנציגסטען יאהרהונדערט) און מען האט בעשלאסען אין א בע־שטימטען טאג, י' אדר אויסצוהרגענען אלע יודען. זענען אוועקגעגאנגען 12 ראש־הקהל צום „ראט־הויז" בעטען רחמים פאר דער קהלה, — אז זיי האבען געזעהן אז זייער יאמערען און וויינען העלפט נישט. זענען זיי פון פערצווייפלונג בעפאלען די „ראטס־הערן". עס איז געקומען צו א בלוטיגען קאמף, וואו עס זענען דערהרגעט געווארען עטליכע ראטס־הערען, אבער אויך אלע צוועלף ראשי־הקהל דאס האט נאך מעהר אויפגערייצט דעם המון און מען האט געשלאגען יודען, וואו מען האט נאר גע־פונען. עס האבען זיך געפונען קריסטען, וואס פלעגען פערבעהאלטען יודען אין זייערע הייזער איז אבער דערשינען א פערכשופטע גאנז אויף די דער־כער פון די הייזער, וואו יודען זענען בעהאלטען, דער המון איז געגאנגען נאך דער גאנז און געוואר־ען וואס ווייטער אלץ ווילדער.

אין יענער צייט האט געלעבט אין ווארמס א יוד א גרויסער למדן, און א גרויסער געלעהרטער אין אלגעמיינע וויסענשאפטען, דער יוד איז געווען זעהר בעפריינדעט מיט דעם גלח, און דער גלח האט איהם פערבעהאלטען ביי זיך. כדי אפצוהי־טען איהם פון טויט. ווען דער גלח האט בעדארפט געהן אין קלויסטער האלטען א דרשה, האט איהם דער יוד געבעטען, ער זאל איהם לאזען זיך אנטון אין זיינע גלחישע קליידער, ער וועט געהן אנשטאט איהם אין קלויסטער און גערעדט צום פאלק. ער האט זיי דערמאהנט וועגען דעם געבאט „לא תר־צח". ער האט זיי געגעבען צו פערשטעהן אז די יודען זענען נישט שולדיג און אז אין דעם כשוף פון דער גאנז זאלען זיי נישט גלויבען, א סימן, אז ווען זיי וועלען ארויסגעהן פון קלויסטער, וואו עס איז דאך בעשטימט נישטא קיין יוד, וועלען זיי זעהן אז די גאנז שטעהט אויפ'ן דאך פון קלויסטער... דאס פאלק איז ארויסגעלאפען קוקען און האט טאקע געזעהן ווי די גאנז שטעהט אויף דעם קלויסטער און האט זיך בערוהיגט..

דער י' אדר איז פערבליבען ביז היינטיגען טאג פאר דער ווארמסער קהלה אלס תענית־טאג, און אויפ'ן שפיץ פון דער מארטענס־קירכע שטעהט א שטיינערנע גאנז, וואס זאל האבען א שייכות מיט דער פערכשופטער גאנז.

די ווארמסער אלטע שוהל בעשטעהט פון דער מענער־שוהל, אויסגעבויט אין ראמאנישען סטיל אין יאהר 1034, דורך מר' יעקב בר' דוד און די ווייבערישע שוהל אין גאטישען סטיל אין יאהר 1213 דורך ר' מאיר בר' יואל, צום אנדענקען פון דעם גרינדער פון דער מענער־שוהל ווערט מדור דורות געזאגט קדיש פאר ר' יעקב בר' דוד. די אלטע ווארמסער שוהל איז דורכגעגאנגען איהרע שבעה מדורי גהינום און זייט 1697 איז זי ווידער אלס שוהל אויפגערייכטעט. צווישען די ספרי תורות פון דער ווארמסער שוהל איז פערהאן איינע, וואס ר' מאיר פון ראטענבורג האט אליין געשריבען, ווען ער איז געזעסען אין תפיסה.

איבער דער מאראן־קודש הענגט א נר־תמיד מיט צוויי פיגורלעך פאר די „שני אורחים", צום אנדענק פון צוויי אומבעקאנטע יודען, וואס האבען זיך מקריב געווען, כדי צו ראטעווען די קהלה פון טויט.

ביי דער אלטער שוהל איז אנגעבויט א קליין הייזעל, וואו רש"י האט געלערענט. דאס הייסט: „רש"י'ס שטיבעל", אדער רש"י'ס קאפעלע", רש"י, ר' שלמה יצחקי, דער פאפולערסטער גאון, וועלכער האט געמאכט די קאמענטארען צום תנ"ך און גמרא איז געבוירען אין טראיעס (שאמפאן) אין יאהר 1040 און אויך דארט געשטארבען אין יאהר 1105, ער האט אבער א לענגערע צייט געלערנט אין ווארמס אין דעם דאזיגען הייזעל. אין איינע פון די ווענט איז איינגעמויערט א שטיין אין פארם פון א שטוהל און הייסט טאקע דער „רש"י־שטוהל".

מיט 25 יאהר צוריק האב איך אלס יונגער סטודענט בעזוכט צום ערשטען מאל דאס רש"י־שטי־בעל. אויפ'ן טיש זענען דעמאלט געלעגען עטליכע ספרים וואס רש"י האט בענוצט און א פערזשאר־ווערטער שליסעל פון רש"י'ס צייטען, דאס גאנצע שטיבל האט אויף מיר דעמאלט געמאכט א שטארקען איינ־דרוק. איצט האב איך דארט געפונען א אויסגעקאלכטען צימער, דער אויבערשטער טייל געפארבט אין א משוגעדיגער העלבלויער פארב אפילו דער רש"י שטוהל איז רענאווירט עפעס אזוי ווי מען וואלט זיך געקליבען צו פערדינגען דאס צימער און דער אלטער שליסעל, אויף וועלכען איך האב מיט 25 יאהר צוריק מיט אזא יראת הכבוד געקוקט איז נישטא, משמעות אז'אמעריקאנער האט איהם אין דער אינפלאציע־צייט אפגעקויפט פאר א דאלאר, א חרפה און א שאנד!

מיר דארפען זיך נאך לערנען פון די אומות העולם, זיי וואלטען עס אבערש בעהאנדעלט, און זיי האבען טאקע פערטייבט, רש"י'ס אנדענקען פריהער דורך א „רש"י־גאס" און איצט באכדעם ווי מען האט די רש"י־גאס געמוזט פערבויען דורך א רש"י־טויער וואס איז דורכגעשלאגען דורך די גע־טא מויער און פערבינדט די יודישע גאס מיט דעם נייעם שטאט־טייל.

א גרויסער שטיינערנער מאנומענט מיט דער אויפשריפט „רש"י־טאר" אונטען, אזוי הויך ווי א מענשען־האנד דערגרייכט, איז ער שוין בעשמירט מיט קריידע'נע האקענקרייצען.

די היטלער'ס און די האקענקרייצען זענען אלט ווי די יודישע געשיכטע אבער זיי וועלען קיינמאל נישט אפמעקען די יודישע פערגאנגענהייט. נישט גובר זיין די יודישע געגענווארט און נישט צו־שטערען די יודישע צוקונפט.

א נייער באנד „מיעשענטשניק זשידאווסקי"

מיט א גרויסער פערשפעטיגונג איז ערשי־נען א פרישער דאפעלטער באנד 7—8 פון מאנאט־זשורנאל „מיעשענטשניק זשידאווסקי". דער נומער, וועלכער איז ארויס אין א דאפעלטער צאהל זייטען אנטהאלט, ווי איבעריגענס שטענדיג די ביכער פון „מיעשענטשניק" אונטער דער רעדאקציע פון דר. ז. עלענבערג, זעהר א רייכען מאטעריאל. אין בוך זע־נען פערהאן די פאלגענדע ארבייטען: לודוויק אבער לענדער „די מאדערנע נאציאנאליסטישע בעוועגו־גען און דער אנטיסעמיטיזם", ראמאן בראנדשטע־טער „מאשקאפאליס" פון ניעמצעוויטשען (צו דער מיטאלאגיע פון אנטיסעמיטיזם אין פוילען) עמנואל רינגעלבלום „די יודען אין ליכט פון דער פוילי־שער פרעסע אין אכצעהנטען יאהרהונדערט" גיזעלא לענדאו „די פילאזאפיע פון לעבען" ביי זימלען, י. בערמאן „פראנץ קאפקא", נ. ווייניג „גלויבונגען און מנהגים פון יודישען האנדעל", א. טילמאן „די בעפעלקערונגס-בעוועגונג ביי יודען", א. פראי־וואלסקי „די קאאפעראטיווע בעוועגונג ביי יודען אין פוילען".

דאס בוך ענטהאלט אויך די אבטיילונג „מיס־צעלאנעא" מיט ארבייטען פון שאל, אייזענשטיין און מאלק, מאנאטליכער איבערזיכט מיט ארבייטע פון גאלדמאן און קורט בלומענפעלד, איבערזיכט פון ביכער און זשורנאלען מיט ארבייטען פון שטיין, רונדשטיין, בוימקאלער און לעוו.

קלאנג-קינא-טעאטער
ZACHĘTA
26 זגערזשער 26
היינט און פאלג. טעג!
גרויסער קלאנג-מייסטערווערק
גרעסטער פוילישער 100% קלאנג-פילם
אהז-נאמענטליכע העלדען
אין די הויפטראלען: Adam Brodzisz
Marja Bogda, Z. Pogorzelska
נעכסטער פראגראם:
„נעבורידער קארמאזאוו"
אנהויב פון די סעאנסען טעגליך 4 נאכמיטאג
שבת און זונטאג 12 א זייגער בייטאג.

דייטשע מאטראסען ווערען געלערנט ווי אזוי זיך צו באגעהן מיט גאז-מאסקעס

DOKTOR
H. WOŁKOWYSKI
צעגעלניאנא 4, טעל. 90-216
ספעציאל-ארצט פאר הויט- און ווענערישע קראנקהייטען, מענער-שוועכע, אלע ארט אנאליזען, עלעקטראטעראפיע, בעהאנדלונג מיט קווארק-שטראהלען.
נעמט אן פון 8—2 און פון 5—9 אווענד.
בעזונדער ווארטע-צימער פאר פרויען.

ר. איזראעל

משפחות אין פלאמען

סענסאציאנעלער ראמאן — פון יודישען פאמיליען-לעבען

(13

פאר מיר, האט מרים געזאגט, איז — גאט א יודישער באמען אויך. מ'האט מיך שטענדיג גערופען מרים און איך רעכען, אז אויך אויף ווייטער וועט מען מיך אזוי רופען

מאקס האט געשלונגען מרימען מיט די אויגען, ער האט זי געמאסטען פון קאפ ביז פיס. אין זיינע דאנזשואנישע געדאנקען זענען גלייך געבוירען גע־ווארען פאנטאזיעס. אזא פיין, יונג, שעהנע מיידעל, אזא פרישקייט, אזא יוגענדליכקייט, אזא נאאיווקייט, ער האט דאס מיידעל אין זיינע געדאנקען אויסגעטון נאקעט און אין די געדאנקען געלאשטשעט און גע־פיעשטשעט איהר קערפער, דערביי האט ער צוגע־מאכט די אויגען, כדי זיך נישט שטערען די פאנטאזיעס

באך א לענגערען לייכטען שמועס האט זיך אנקא געקליבען לעגען שלאפען. פאר מרימען האט אנקא געמאכט א בעקוועמען געלעגער אין סאלאן־צימער. מאקס האט זיך העפליך, געזעגענט מיט מרימען, זיך צוקושט מיט זיין שוועסטער און איז אוועק שלאפען אין זיין צימער

מיט א גרויסער מורא האט מרים אויסגעטון איהרע מלבושים, זי איז נישט געוואוינט געווען צו נעכטיגען אין דער פרעמד, און איהר איז געווארען

א ביסעל אונאנגענעהם, זי האט זיך געלעגט אין דעם ווייכען בעט און לאנג נישט געקענט איינשלאפען

אויך מאקס האט נישט געקענט איינשלאפען, ער האט נאך אלץ נישט געקענט פערגעסען פון מרימס שעהנקייט, ער האט זיך געווארפען אויף אלע זייטען, און מיט אלע מעגליכקייטען געפרובט איינצושלאפען, אבער נישט געקענט. ער האט גע־וואוסט, אז מרים שלאפט אין שכנות'דיגע צימער, איהם האט זיך געדוכט, אז ער פיהלט דעם ריח פון דעם יונגען לייב, איהם האט זיך געדוכט, אז ער האלט מרימס קערפער אין זיינע ארימס, אז ער דריקט צו זיינע ליפען צו איהר יונגע, קליינע, מיי־דעלשע ברוסטען, ביי איהם איז פערדריעהט געווא־רען דער קאפ, ער איז געווען ווי אהן בעוואוסזיין

[illegible]

איז ער אראפ פון זיין בעט, אויף די שפיץ נעגעל איז ער צוגעגאנגען צו דער טיר, אנגעדרוקט די קליאמקע און געעפענט די טיר וואס האט געפיהרט אין צימער, וואו מרים איז געשלאפען.

מרים האט גענוי געהערט ווי די טיר מאכט זיך אויף, זי האט געקוקט אויף דער זייט און האט בפירוש געזעהן, ווי מאקס שלייכט זיך אריין

[illegible]

מיט אלע איהרע שוואכע כוחות האט מרים אפגעשטויסען מאקסען

— אויב איהר וועט נישט אוועקגעהן פון מיר, וועל איך שרייען, איך וועל אויפוועקען אלע אין שטוב.

באלד איז זי אבער געווארען ווייכער און האט זיך אנגעהויבען בעטען ביי איהם

[illegible]

— יא איצט, מרים, יא איצט, ליבע קען מען נישט אפלייגען אויף אנ'אנדער מאל.

[illegible]

(פארזעצונג קומט)

דער מעמאראנדום פון דער יוד. אגענץ
און דער בעגלייטונגס־בריף פון פרעז. סאקאלאוו

זשענעווע (יט"א).

צום בעריכט פון דער מאנדאט־מאכט וועגען דער לאגע אין א"י פאר'ן יאהר 1932 איז בייגעלייגט דאס מעמאראנדום פון דער יודישער אגענץ מיט א בעגלייטונגס־בריף פון פרעזידענט נחום סאקאלאוו. אין בעגלייטונגס־בריף פון פרעזידענט סאקאלאוו צום מעמאריאל פון דער יודישער אגענץ וועגען דער ענטוויקלונג פון דער יודישער נאציאנאלער היים אין משך פון יאהר 1931. וואס איז אדרעסירט צום הויך קאמיסאר ווערט אין אנהויב אנגעקניפט צום בריף פון פרעמיער מאקדאנאלד צו דר. ווייצמאן פון 13־טען פעברואר 1931 און עס ווערען ציטירט די בעקאנטע רעזאלוציעס, וועלכע זענען וועגען דעם ענין אנגענומען געווארען דורך דעם 17־טען ציוניסטישען קאנגרעס און דעם ראט פון דער יודישער אגענץ.

ווייטער גיהט איבער פרעזידענט סאקאלאוו צום פרינציפ־בעריכט וועגען וועלכען אין בריף ווערט געזאגט:

דער דירעקטאר פון ענטוויקלונגס־פלאן ה' לואים פרענטש האט פארגעלעגט זיין ערשטען בעריכט אין דעצעמבער 1931 און א צוגאבע־בעריכט אין מאי 1932 מיט א פראיעקט פון ענטוויקלונגס־פלאן, וואס איז דערמאנט אין „ווייס־בוך" פון אקטאבער 1930 און ווערט אויך בריים בעהאנדעלט אין בריף פון פרעמיער־מיניסטער צו דר. ווייצמאן, די דאזיגע בעריכטען, וועלכע זענען איבערגעגעבען געווארען דער עקזעקוטיווע פון דער יודישער אגענץ פאר פערטרויליכער בעטראכטונג, וועלען בילדען דעם געגענשטאנד פון די בעמערקונגען, וועלכע וועלען איבערגעגעבען ווערען אייער עקסעלענץ צו דער געוואונשענער צייט. בעהמענדיג אין אכט דעם פערטרויליכען כאראקטער פון די דאקומענטען (וועלכע וועלען אין הסכם מיט דער ערקלערונג פון אייער עקסעלענץ פון 13־טען יוני פערעפענטליכט ווערען גלייכצייטיג מיט די בעשלוסען פון דער רעגירונג פון זיין מאיעסטעט) האב איך נישט די מעגליכקייט זיי צו בעהאנדלען, אין דעם דאזיגען בריף. די יודישע אגענץ שטרעבט שטענדיג מיטצואַרבייטען מיט דער רעגירונג פון זיין מאיעסטעט ביים פעסטשטעלען דעם אלגעמיינעם פלאן פון ענטוויקלונג פאר ארץ־ישראל, וואס זאל זיך שטיצען אויף די פרינציפען פון מאנדאט, כדי צו פערלייכטערען די אימיגראציע און קאלאניזאציע פון יודען, צו זיכערען די ענטוויקלונג פון דער יודישער נאציאנאלער היים און צו הויבען דעם אלגעמיינעם וואוילזיין פון אלע איינוואוינער אין לאנד. מיר גלויבען, אז וואס פאר א פאליטיק עס זאל נישט אנווענדען די מאנדאט־מאכט, וועט זי נישט מאכען קיין שטערונגען דער יודישער קאלאניזאציע און וועט זיך שטיצען אויף די דאזיגע פרינציפען און די בעשטימונגען און צוזאגען, וועלכע עס ענטהאלט דער בריף פון פרעמיער־מיניסטער צו דר. ווייצמאן.

הגם דער בריף פון פרעמיער־מיניסטער האט אריינגעבראכט א געוויסע בערוהיגונג אין דער יודישער עפענטליכער מיינונג, האלט איך פאר מיין פליכט צו סיגנאליזירען די ענטוישונג, וואס איז נישט איינמאל געקומען צום אויסדרוק צוליב דעם פאקט, וואס די פערפליכטונגען פון בריף, וואס דארפען האבען א דירעקטע ווירקונג אויף דעם פארטשריט פון דער יודישער ארבייט אין א"י, זענען נישט ערפילט געווארען אויף אזא אופן, וואס זאל איבערלאזען סמנים אויף דער פראקטיק פון דער א"י־אדמיניסטראציע, דער יודישער אגענץ איז בעוואוסט, אז די א"י־אדמיניסטראציע איז לעצטענס צוגעטרעטען צו אנ'אפשאצונג פון יודישען אנטייל אין די עפענטליכע הכנסות אין ארץ־ישראל און האט געמאכט געוויסע שריט כדי צו העכער'ן דעם יודישען אנטייל אין די עפענטליכע ארבייטען, ליידער איז מיט'ן אויסנאהם פון די ארבייטען ביים חיפה'ער פארט־בוי נישט פערצייכענט געווארען קיין ווירקליכער פארטשריט בנוגע דער בעשעפטיגונג פון יודען ביי עפענטליכע ארבייטען. די יודישע אגענץ האפט, אז דער דאזיגער ענין וועט אין דער נאָענטסטער צוקונפט רעגולירט ווערען אין גייסט פון א פאליטיק וואס קען בעטראכט ווערען אלס איינשטימיג מיט די פערזיכערונגען פון מאקדאנאלד־בריף.

די טענדענץ פון דער באדען־געזעצגעבונג אין א"י, און פון דער אדמיניסטראטיווער ווי אויך געריכטליכער פראקטיק ביי דער בעהאנדלונג פון באדען־שטרייטען טראגט, ווי פריהער, אזא כאראקטער דאס זי שטערט ערנסט אנ'אינטענסיווע און ראציאנעלע לאנדווירטשאפטליכע ענטוויקלונג פון ווייטיגע באדען־געביטען אין לאנד.

בנוגע דער איינוואנדערונג נעהמט „די יודישע אגענץ מיט בעפרידיגונג צו קענטניש, אז די הויך פון דער געלד־סומע מיט וועלכער די קאפיטאל־בעזיצענדע איינוואנדערער דארפען זיך ארויסווייזען, איז רעדוצירט געווארען אויף פינפהונדערט פונט, דאגעגען האלט די יודישע אגענץ אין צוזאמענהאנג מיט דער זעהר קליינער ארבייטער־איינוואנדערער־קוואטע אויף דעם יאהר 1931 און מיט'ן פאקט, אז די איינוואנדערער קאנדידאטען מיט פריוואט־מיטלען ווערען נאך אלץ געשטעלט זעהר שטרענגע פאדערונגען, אז עס וועט זיין א גרויס נוצען נישט נאר פאר דער יודישער נאציאנאלער היים, נאר אויך פאר'ן גאנצען לאנד, ווען די פראגע פון אימיגראציע־רעגולירונג און פון דער גאנצער פראצעדור, וואס ווערט אנגעווענדעט ביי דער איינוואנדערונג וועט נאכאמאל אונטערזוכט ווערען אין ליכט פון די פערפליכטונגען, וועלכע עס לעגט ארויף אויף דער מאנדאטאר־מאכט ארטיקעל 6 פון מאנדאט.

די יודישע אגענץ בעגריסט די שריט, וועלכע זענען אנגענומען געווארען דורך אייער עקסעלענץ, כדי צו בעזייטיגען די געפאהרען וואס בעדראהט די עפענטליכע זיכערקייט — דורך א רייהע מארדען, וואס זענען פארגעקומען אין משך פון לעצטען יאהר — און האפט, אז די רעפארמען און ענדערונגען אין פאליציי־דינסט און אנדערע אמטען וועלען ערמעגליכען דעם וואונש פון אייער עקסעלענץ צו גאראנטירען די זיכערקייט אלע איינוואוינער פון לאנד. דאך איז מיין פליכט אנצווייזען דערויף, אז דער אנטייל פון די יודען אין דער ארץ־ישראלדיגער פאליציי איז ווייט דערפון צו זיין בעפרידיגענד.

די לאגע פון גרעניץ־וואך פון עבר־הירדן, גיט א גרונד צו נאך גרעסערע אונצופרידענהייט, פון די ארץ־ישראל־הכנסות ווערט געשעפט כמעט 750000 פונט אויף דער אויסהאלטונג פון דער דאזיגער גרעניץ־וואך, וואס איז פערוואנדעלט אין א טייל פון שטענדיגען א"י־גארניזאן. דער גרעניץ־וואך איז אנפערטרויט דער שוץ פון געוויסע געביטען פון יודישער קאלאניזאציע אין עמק־הירדן און גליל. נישט קוקענדיג דערויף זענען די יודישע בירגער פון ארץ־ישראל כמעט פולשטענדיג אויסגעשלאסען פון די רייהען פון דער גרעניץ־וואך.

אין משך פון מעהרערע יאהרען האט זיך די יודישע אגענץ געזעהען געצוואונגען אנצווייזען דערויף, אז די סובווענץ וואס איז בייגעטראגען געווארען דורך דער א"י־רעגירונג פאר'ן העברעאישען עפענטליכען שול־וועזען וואס ווערט פערוואלטעט דורך דער יודישער אגענץ ווי אויך די סומע מיט וועלכער די רעגירונג אונטערשטיצט דעם יודישען געזונדהייטס־וועזען ענטשפרעכט נישט אין קיין פאל די בעדערפענישען פון דער יודישער געמיינשאפט און איהר לייסטונג פאר די עפענטליכע הכנסות, (אין פאל פון געזונדהייטס־וועזען ענטשפרעכט נישט די סובווענץ אפילו דעם פראצענט־זאץ פון די יודען לגבי דער אלגעמיינער בעפעלקערונג).

הגם דאס יאהר 1931 איז געשטאנען אין צייכען פון א (אגב נאך דויערענדען) וועלט־ווירטשאפט קריזיס, בין איך גליקליך, קענענדיג אנווייזען דערויף, אז א"י שיינט צו זיין ווייניגער ווי אנדערע לענדער געטראפען דורכ'ן קריזיס, א"י געהערט צו די ווייניגע לענדער, וועמענס מלוכה־הכנסות שפיגלען נישט אפ דעם קריזיס, וואס עס האט געצוואונגען די רעגירונגען פון אנדערע לענדער צו דראסטישע רעדוקציעס, דאס איז ווי עס ווערט אלגעמיין אנערקענט הויפטזעכליך צו פערדאנקען די גרויסע געלד־סומען, וועלכע פליסען אריין קיין א"י אלס רעזולטאט פון דער יודישער קאלאניזאציע־ארבייט ווי אויך דער שטענדיגער ענטוויקלונג פון לאנדווירטשאפטליכע און אינדוסטריעלע אונטערנעהמונגען, וועלכע זענען געגרינדעט געווארען דורך יודישע גרופען אדער יחידים, די לאגע ווערט פערפעסטיגט דורך דעם וואקסענדען גלויבען פון יודישען פאלק צו אונזער זידלונגס־ווערק און דורך דער האפנונג, אז אין קומענדען יאהר וועט דער יודישער אונטערנעהמונגס־גייסט, ערמוטיגט דורך דער אונטערשטיצונג מצד דער רעגירונג פון אייער עקסעלענץ, מאכען בעדייטענדע פערשריטען אין אויפבוי פון דער יודישער נאציאנאלער היים.

אין משך פון די צעהן יאהר, וואס זענען פאראיבער זייט דער בעשטימונג פון דעם ארץ־ישראל מאנדאט (יולי 1922) האבען די יודען בעוויזען אז קיין שום שטערונגען זענען נישט בכוח אפצושוואכען די ענטשלאסענהייט פון יודישען פאלק אויפצובויען זיין נאציאנאלע היים. דאס יודישע פאלק וועט מיט צוטרוי ווייטער שטרייטען אויף די שוין געשאפענע יסודות".

געשטארבען איז ווינע א וועטעראן פון דער יודישער ביהנע

(פון אונזער קארעספאנדענט)

זונטאג דעם 30־טען אקטאבער האבען די ווינער יודישע שוישפילער בעגלייט צו זיין לעצטער רוה איינעם פון די בעדייטענדסטע קינסטלער פון דער יודישער ביהנע, וועלכער האט אנגעהויבען אלס א משורר ביי א חזן, געווען א „בראדער־זינגער".

דער פערשטארבענער האט אין די לעצטע יאהרען געהאט אויסצושטעהען שרעקליכע פיזישע יסורים, דאס האט איהם אבער נישט אפגעהאלטען, ממש ביז צום סאמע לעצטען מאמענט, צו שטעהען אויף די ביהנע־ברעטער.

מערקווירדיג איז געווען דער לעבענסוועג פון יונה רייסמאן. אין איהם האט זיך אפגעשפילט דער טרויעריגער שיקזאל פון א „בלאנדזשענדיגען שטערען". נישט קיין חילוק וואס ער האט געשפילט און וואו ער האט געשפילט, צי אין א שונד פיעסע, צי אין א קינסטלערישער דראמע, תמיד האט מען איהם בעוואונדערט, מען האט איהם געמוזט בעוואונדערען, ווארום זיין קינסטלערישע נשמה האט געפארעמט לעבענס־וואהרע געשטאלטען און טיפע, אפילו דארט וואו זיי זענען דורכ'ן מחבר צוקאליעטשעט און פערשונד'ט געווארען.

יונה רייסמאן האט אין דער „ריינער כלה" פונקט אזוי געשאפען ווי אין „זינגער פון זיין טרויער" און אין אנדערע בעסערע פיעסעס. ער האט ארויסגערופען די בעוואונדערונג, סיי אין יודישע קרייזען, סיי אין דער מאסגעבענדער דייטשער ווינער פרעסע. ריכארד בעער־האפמאן און ארטור שניצלער זענען געווען פערעהרער פון זיין אמת'ער טעאטער־קונסט. ס'האט אפילו געהאלטען דערביי, אז נאכדעם ווי יונה רייסמאן האט עטליכע צעהנדליג יאהרען געשפילט דעם ערגסטען „שונד" אז ער זאל אנגאזשירט ווערען אין א גרויסער דייטשער ביהנע אין בערלין. נאר די שווערע קראנקהייט האט איהם געשטערט זיך צו שיידען פון זיין פאמיליע.

* * *

אין דער לוויה פון יונה רייסמאן האט זיך בעטייליגט א גרויסער עולם און כמעט אלע יודישע שוישפילער, ליטעראטען און זשורנאליסטען, אויך פראמינענטע פערטרעטער פון די יודיש־געזעלשאפטליכע טוער האבען דעם גרויסען ארטיסט בעגלייט צו זיין אייביגער רוה.

ד. שמיר.

לאמפען
אין א גרויסען אויסוואהל
מאדערנסטע סטיל - ארטען
צו רעדוצירטע פרייזען
עמפפעהלט די בעקאנטע
לאמפען־פאבריק
SZ. P. SZMALEWICZ
Południowa 8, telefon 164-39
פיהרט אויס בעשטעלונגען לויט אנגעגעבענע צייכנונגען.

Dr. med. H. ŁUBICZ
ספעצ. פאר הויט, ווענערישע און געשלעכטס־קראנקה.
צעגעלניאנא 7, טעל. 141-32
נעמט אן פון 8—10 פריה, פון 12—2 נאכמ. א
פון 5—8 אוונד. זונטאג פון 9—11 בייטאג.

דר. א. קירסטען.

ראטשילד און צאר ניקאלאי

די צייט ווען אין רוסלאנד האט געהערשט ניקאלאי דער ערשטער, רעכענט זיך, אלס די גרויזאמסטע און פינסטערסטע עפאכע אין דער געשיכטע פון רוסלאנד.

איינער פון די אנגעזעהענסטע רעוואלוציאנערען פון יענער צייט איז געווען דער בעריהמטער שריפטשטעלער אלעקסאנדער הערצען. דאס איז געווען איינער פון די בעסטע מענשען פון זיין צייט, און, נישט קענענדיג איבערטראגען דעם פינסטערען רעזשים פון זיין לאנד איז ער אנטלאפען אין פאריז, און פון דאנען האט ער אנגעהויבען „מוסר'ן" דעם צאר, אבער לויט דער פאדערונג פון ניקאלאי, האט מען איהם פון פראנקרייך ארויסגעשיקט און ער האט זיך געמוזט אריבערציהען קיין לאנדאן, דא האט ער א צייט מיט יאהרען ארויסגעגעבען זיין זשורנאל „קאלאקאל" (דער גלאק) און זיין גלאק האט אזוי ווייט געקלונגען אז ניקאלאי האט זיך אין זיין ווינטער פאלאץ אין פעטערבורג נישט געפיהלט מיט אלעמען...

איבער אט דעם גרויסען רעוואלוציאנער איז ענטשטאנען א גרויסער סכסוך צווישען פאריזער ראטשילד און קיסר ניקאלאי דער ערשטער.

הערצען, וועלכער האט געהערט צום רוסישען אדעל איז געווען זעהר רייך, ער האט איבערגעלאזען אין רוסלאנד א סך מאיאנטקעס און גרויסע גיטער. אז ער איז אין יאהר 1849 געקומען אין פאריז און האט זיך אריינגעלאזט אין די רעוואלוציאנערע קרייזען, האט ער באלד אנגעהויבען זוכען מיטלען, ווי זיין פערמעגען אריבערצובעקומען אין אויסלאנד. שוין בעצייטענס האט זיין מוטער אנגעהויבען אויספערקויפען די גיטער און דאס געלד האט זי אריינגעטראגען אין מאסקווער רייכסבאנק. די קוויטונגען פון דער באנק האבען אין יענער צייט געגאלטען „עובר לסוחר", ווי די איצטיגע באנק־טשעקען, און פלעגען אפילו אין אויסלאנד זעהר לייכט דיסקאנטירט ווערען. בעקומענדיג די באנק־קוויטונגען איז הערצען אוועק צו דזשעמס ראטשילד, אין זיין באנק, און האט געבעטען די קוויטונגען צו דיסקאנטירען. ראטשילד האט נישט געוואוסט אז ער האט צו טון מיט א בעריהמטען רעוואלוציאנער, ער האט די קוויטונגען דיסקאנטירט אבער ער האט אויסגעצאהלט נאר א העלפט געלד, און די צווייטע העלפט האט ער זיך מתחייב געווען אויסצוצאהלען, ווען ער וועט בעקומען דאס געלד פון דער רוסישער רעגירונג.

אז הערצען איז אין א פאר וואכען ארום געקומען נאך דער צווייטער העלפט האט איהם ראטשילד איבערגעגעבען א פינסטערע בשורה, אז ניקאלאי האט ארויפגעלעגט זיין לאפע אויף הערצענס פערמעגען: אלע נאך נישט פערקויפטע גיטער זענען סעקוועסטרירט געווארען און די רייכסבאנק האט בעקומען אנ'אלערהעכסטען בעפעהל דאס געלד נישט אויסצוצאהלען, אז זיין בעפולמעכטיגטער א געוויסער האסער, האט זיך שוין געזעהען מיט דעם רוסישען אויסערן־מיניסטער גראף נעסעלראדע, און יענער האט איהם געענטפערט, אז עס איז אפילו נישט על פי יושר, אבער מ'קען גארנישט מאכען, דער צאר האט אזוי געהייסען.

הערצען האט פערשטאנען, אז עס האלט מיט זיין געלד גאנץ שמאל; נישט אזוי לייכט איז ביי ניקאלאיען די עטליכע רובעל ארויסצורייסען, איז ער געפאלען אויף אנ'המצאה. ער האט אנגעהויבען חנפענען דעם שטאלצען ראטשילד, וואס איז דערמאלט געשטאנען אין גלאנץ פון זיין רוהם.

— מילא מיך, — האט געטענה'ט הערצען — אז ניקאלאי בעגזלה'ט מיך, מוז איך ליידען, ווייל איך האב דאס אומגליק צו זיין אנ'אונטערטאן פון דעם דעספאט. אבער אייך, דעם וועלט־באנקיר, אין מיטען העלען טאג צו בערויבען, דאס איז דאך א זאך, וואס איז נישט געהערט געווארען. וואס וועלען לייט זאגען? די קוויטונגען זענען דאך אייערע, נישט מיינע. זיי טראגען די אויפשריפט „א דארדער". איך האב זיי אייך געזעצליך איבערגעגעבען. איהר זענט דער בעל־הבית. און אז איהר קומט נאך אייער געלד זאגט מען אייך: „גערעכט זענט איהר", אבער שמייסען קומט אייך, און מען וויל אייך נישט צאהלען".

הערצענס דרשה איז געפאלען אויף א גוטען באדען. אין זיינע מעמוארען שרייבט הערצען:

— ראטשילד איז געווארען שטארק אויפגערעגט און לויפענדיג איבער'ן צימער הין און צוריק האט ער אויסגעשריגען: „ניין, איך וועל נישט ערלויבען מיט מיר שפאס צו מאכען, איך וועל מאכען דער באנק א פראצעס און וועל ארויספאדערען אנ' ענטפער פון דעם רוסישען פינאנץ־מיניסטער", קומט אריין אין א פאר טעג ארום".

עטליכע טעג שפעטער איז הערצען ווידער געקומען אין ראטשילדס באנק אויף די לאפיט, און ראטשילד האט איהם געוויזען דעם בריף, וואס ער האט אנגעשריבען צו זיין בעפולמעכטיגטען האסער אין פעטערבורג.

— דער בריף — שרייבט הערצען אין זיינע מעמוארען — איז געווען אנגעשריבען אויסגעצייכנט, וואהרט, שטאלץ, ווי עס פאסט פאר איין „רעגירונג" וואס שרייבט א נאטע דער צווייטער, האסער האט בעקומען א בעפעהל תיכף ומיד זיך זעהען מיט די רוסישע אויסערן־ און פינאנץ־מיניסטארען און זיי מתרה זיין, אז ראטשילד וויל אפילו נישט וויסען וועמען די קוויטונגען געהערען, ער האט זיי געקויפט, און פאדערט, אז די רוסישע רעגירונג זאל באלד דאס געלד אויסצאהלען, און אויב ער, ראטשילד וועט נישט בעקומען זיין געלד, וועט ער די זאך איבערגעבען זיינע יוריסטען. ער, ראטשילד, עצה'ט דער רוסישער ממשלה זיך גוט מיישב זיין איבער די פאלגען, וואס קאנען ארויסקומען אויב זי וועט די קוויטונגען נישט צאהלען, בעזונדערס איצט, אין דער צייט, ווען די רוסישע רעגירונג וויל דורך ראטשילדס באנק מאכען א נייע הלוואה. ראטשילד וועט זיין געצוואונגען דעם פאל בעקאנט מאכען דער עפענטליכער מיינונג, כדי אלע קאפיטאליסטען זאלען וויסען מיט וועמען זיי האבען צו טון.

— אין א חודש ארום — דערצעהלט ווייטער הערצען — איז פון פעטערבורג אנגעקומען מיין גאנצער קאפיטאל, אפילו מיט פראצענט פון דעם טאג אן וואס מיין געלד איז געווען רעקווירירט.

ראטשילד האט געזיגט.

אין די צייטונגען פון יענער צייט האבען לצים שפאס געמאכט אז „ער, דער פעטערבורגער סוחר פון ערשטער גילדע, ניקאלאי ראמאנאוו" האט געוואלט אויף עטליכע הונדערט טויזענד רובעל פליטה מאכען, אבער „דער קיסר דזשעמס ראטשילד האט איהם אנגעשריגען און ניקאלאי האט געמוזט בעצאהלען ביז דער לעצטער פרוטה".

—:O:—

זונטאג
ז
6
מרחשון תרצ"ג

נאוועמבער

זון-אויפגאנג 6.37
זון-אונטערגאנג 4.02

פון האנדעלס-געריכט

בעריכט פון דער געפאלענער פירמע „אקצ. געז. יוליוש היינצעל". — פירמע „ראזענשטרויך און ביאלער" רעגולירט אויף 15 פראצענט

די פירמע „יצחק לייב שיינפארבער", פארב-בעזיצער (פולנאצנא 24) האט זיך גערעכטן געווענדעט צום געריכט מיט א ביטע וועגן א „נאדזאר".

דער בילאנס פון דער פירמע שליסט זיך מיט דער סומע פון 637.840 זל. פון וועלכער די אקטיוון שטייגן איבער מיט 481.861 זל.

* * *

אין שייכות מיט דעם אופאדלאשטש פון דער „אקצ. געזעלשאפט יוליוש היינצעל" איז אונטערן פארזיץ פון האנדעלס-ריכטער גראס, דעם 20 אקטאבער ד. י. פארגעקומען א פארזאמלונג, אויף וועלכער די סינדיקן האבן אפגעגעבן א בעריכט פון דער טעטיגקייט.

נאכ'ן אנעמען דעם בעריכט, איז בעשלאסען געווארן פארטצוזעצן דאס רעאליזירן די פארצעלען.

די קרעדיטארען איז אויך מיטגעטיילט גע-ווארען, אז די אופאדלאשטש-מאסע איז מיט דער דערלויבעניש פון ריכטער-קאמיסאר, צוגעטרעטען צו פערקויפען די מאשינען פון דער פארבעריי און פון דער צענטראלע, פון דער סומע וועט די קאסע פון דער מאסע בעקומען א סומע פון 100 טויזענט זל. כדי צו בעצאהלען דעם פארמעגענס-שטייער. די סינדיקען זענען אויף בעאויפטראגט געווארען צו ערלעדיגען דעם ענין פון די אבלי-גאציעס פון דער ערשטער עמיסיע.

דער ענין וועגען פערגיכערונג פאר'ן קינ-דיגען אנגעשטעלטע און ארבייטער איז אפגעלייגט געווארען אויף דער קומענדיגער זיצונג.

צום סוף איז דער קאסע-בעריכט פאר דער צייט ביז'ן 1-טען אקטאבער ד. י. און דער בילאנס פון דער אופאדלאשטש-מאסע אויפ'ן 30 יוני ד. י. קוועסטיאנירט געווארען.

* * *

אויף דער נעכטיגער זיצונג האט דאס גע-ריכט בעשטעטיגט דעם רעגולאציע-אפמאך צווישען דער פירמע ל. ראזענשטרויך און וו. ביאלער (נארוטאוויטשא 36) מיט איהרע קרעדיטארען. די פירמע רעגולירט אויף 15 פראצ., אויסצוצאהלען אין 3 ראטעס. דער פירמע האט דאס געריכט צו-ריקגעגעבען די סוחרישע עהרע.

* * *

דאס געריכט האט אויך בעשטעטיגט די רע-גולאציע פון פראנטשישעק שיווטשאק, וויין- און קאלאניאל-געשעפט (זאמענהאפא 11). ש. רעגולירט אויף 20 פראצ. אויסצוצאהלען אין 4 האלבי-יעהרליכע ראטעס.

* * *

אין שייכות מיט דעם אופאדלאשטש פון דער פירמע „יעקב גארעליק" האט דאס געריכט בע-שטימט א 2-וואכענדיגען צוגאב-טערמין אויף אנ-צומעלדען די פרעטענזיעס צו דער דערמאנטער פירמע.

רעגיסטראציע פון יאהרגאנג 1912

(2) מארגען, מאנטאג, דארפען זיך שטעלען אין מיליטער-ביורא (זאוואדזקא 11) צו רעגיסטרא-ציע יונגעלייט פונ'ם יאהרגאנג 1912 און עלטערע, וועלכע וואוינען אויפ'ן שטח פון 5 קאמיסאריאט מיט די פאמיליען-נעמען, וואס הויבען זיך אן מיט די אותיות:

H Ch I

און פון 13 קאמיסאריאט:

A B C D E F

דינסטאג, פון 5. קאמיסאריאט:

F G

און פון 12 קאמיסאריאט:

R S Sz T U W Z Ź

באהן-פראכטען מוזען געדרוקט ווערן אויף גוט פאפיר

(אג) איינגע גרעסערע אינדוסטריע און האנ-דעלס-פירמען דרוקען אייגענע באהן-פראכטען. צו-ליב שפארזאמקייטס טעמים בענוצען זיי אפט בלויז האלץ-פאפיר, וואס איז נישט דויערהאפט.

אין שייכות דערמיט אינפארמירט אונז די באהן-מאכט, אז אויב די פראכטען וועלען נישט אויסגעפיהרט ווערן גענוי לויט די פארשריפטען און פאדערונגען פון דער באהן-דירעקציע, וועלכע פערלאנגט, אז די פראכטען זאלען געדרוקט ווערן אויף ווייס און דויערהאפטיג פאפיר, וועלען זיי דורך דער באהן-מאכט נישט אנערקענט ווערן.

לאדזער דעלעגאציע פון סעזאן-ארבייטער

און איהר אינטערווענץ אין מיניסטעריום פאר געזעלשאפטליכער שוץ

(2) דעם פערגאנגענעם פרייטאג האט א דע-לעגאציע פון לאדזער סעזאן-ארבייטער אינטערווע-נירט אין מיניסטעריום פאר געזעלשאפטליכער שוץ וועגען א רייהע ענינים.

נאך א לאנגער קאנפערענץ האט דער וויצע-מיניסטער ראזשנאווסקי ערקלעהרט, אז נאך פאר'ן 1 דעצעמבער ה. י. וועט זיך בעווייזען א ספעציעלע פעראָרדנונג, וואס וועט בערעכטיגען די ארבייטס-לאזע סעזאנאוצעס אין לאדז צו בעקומען אונטער-שטיצונגען פון ארבייטסלאזען פאנד, הגם זיי הא-בען נישט אפגעארבייט אין דעם היי-יעהריגען סע-זאן די פולע ארבייטס-צייט.

דער וויצע-מיניסטער האט געמאכט דעם פאר-בעהאלט, אז די דאזיגע פעראָרדנונג וועט נישט נוגע זיין די טעקסטיל-ארבייטער.

ווייטער האט ער אנגעוויזען, אז בכדי צו דערמעגליכען די סעזאן-ארבייטער צו זיין בעשעפ-טיגט אזוי לאנג, ווי ס'וועלען דערלויבען די עקא-נאמישע בעדינגונגען, האט די רעגירונג בע-שלאסען צו אסיגנירען קרעדיטען, כדי פארטצוזעצן די סעזאן-ארבייטען אויך אין חודש דעצעמבער.

הינטערקוליסען פונ'ם... שחט-הויז

א גרויסע רעוויזיע אין די ביורא'ס און פערשנעלערטע אויספארשונג

(2) די קלאגונג וועגען די מיסברויכען אין דעם שטאטישען שחט-הויז, בעהמען אן אנ'אלף-ברייטע'ע און ממשות'דיגע'ע פארם.

נאכ'ן ארעסט פונ'ם קצבים-סעקרעטאר, יצחק פינעס, וועלכער איז געווען דער פעטרויאונגס-מאן פונ'ם שטאטישען שחט-הויז, איז אדורכגעפיהרט געווארען אנ'עטליך-שעה'דיגע רעוויזיע אין די ביו-רא'ס פון דעם שחט-הויז אויף דער באוואמיעיסקא גאס.

די רעזולטאטען פון דער רעוויזיע ווערען דער-ווייל געהאלטען בסוד.

ווי מיר דער'וויסען זיך, האבען די מיסברויכען גענראכט שאדען נישט נאר דער שטייער-מאכט, נאר אויך דער מיליטער-מאכט, וועלכע האט לאנגע יאהרען זיך בענוצט מיט די צושטעלונגען פון די פלייש-הורטאוויקעס פון די פירמע „ייבעט-ער און יאבלאנסקי".

די דאזיגע מיסברויכען זאלען זיך האבען גע-שטיצט דערויף, וואס די בהמות, וועלכע זענען בע-שטימט געווען פאר'ן מיליטער, זענען געשחטען געווארען אויף כשר, און דערביי זענען די בעסערע טיילען פערקויפט געווארען צו יודישע גרויסע הורט-סוחרים, און די ערגערע טיילען זאלען האבען אנ-געקומען צום מיליטער.

די דאזיגע ענין זאל האבען אויפגעקלערט געווארען דורך דעם קצב זיסמאן העטעל (בייז-זשאר-זשעווסקא 10), וועלכער האט זיך מיט עטליכע וואכען צוריק געווענדעט צום ד. א. ק. צו דער שעף-אינטענדענטור נומער 4 און צום פראקוראר ביים מיליטערישען קרייז-געריכט.

מ'שמועסט אויך, אז אין א שייכות מיט גע-וויסע מיסברויכען געפינט זיך אויך די שרפה פון די הייס-סקלאדען, וואס איז געשעהען פאראיאהרען אין גאנץ אומקלארע פערהעלטענישען.

עס זענען דערוויל פערהערט געווארען א סך פערזאנען און צווישען זיי דער הויפט-דאקטאר פון דעם שטאטישען שחט-הויז ד"ר גאדזשיק, וועל-כער איז מיט עטליכע וואכען צוריק דיסציפלי-נאריש בעשטראפט געווארען פאר'ן בעהמען פונ'ם שחט-הויז „געלוינט" פאר'ן אויפזיכט איבער די פערד פונ'ם שחט-הויז.

איצט שמועסט מען, אז ס'ווערט אקטועל דער חשד, דאס אויך איצט קומען פאר מיסברויכען, וועלכע זענען איצט נוגע נישט די יודישע קצבים, נאר אויך די קריסטליכע.

יודיש
קאמעראל-טעאטער
אלעע 1-טער מאי 2.

יודיש דראמ. טעאטער אין פוילן
ווילנער טרופע
אנפירונג: מ. מזאה. יאר XVII

היינט, זונטאג, ד. 6 טן נאוועמבער, 9 אווגט צו פאפולערע פרייזן

בונט אין אויסבעסערונגס-הויז

א היינטצייטיקע טעאטער-שטיק אין 3 אקטן

מחבר: פעטער-מארטין לאמפעל. יידיש: מ. מ. רעזשי: יעקב ראטבוים.

דאס טעאטער-שטיק איז געבויט — בײַ פרײַער דראמאטישער באארבעטונג, אויפן גרונט פון אויטענ-טישע דאקומענטירטע געשעעניש און פאקטן, פארשריבן דורך יינגלעך פון א אויסבעסערונגס-הויז אין דייטשלאנד.

בילעטען צו בעקומען פון 11 ביז 2 בטאג און פון 5 א זייגער נאכטיטאג — אין קאסע פון טעאטער.
אדמיניסטראטיווע אנפירונג: ב. אסס.

נייער שטאב-שעף פון ד.א.ק.

(2) דער שטאב-שעף פון ד.א.ק. 4. פאד-פולקאווניק אדאם שוויטאלסקי איז בעשטימט גע-ווארען אויף אנ'אמט אין קריגס-מיניסטעריום.

אויף זיין ארט איז נאמינירט געווארען דער פאדפולקאווניק אלפרעד טארטשינסקי.

ענדערונגען אין דער רעקורסען-פראצעדור פונ'ם הכנסה-שטייער

(אג) עס איז פערעפענטליכט געווארען א פער-ארדנונג פון מלוכה-פרעזידענט, וואס פיהרט איין געוויסע ענדערונגען אין דער רעקורסען-פראצעדור פון הכנסה-שטייער.

לויט דער דאזיגער פעראָרדנונג וועלען די רע-קורסען-קאמיסיעס פאר'ן הכנסה-שטייער זיין פול-שטענדיג אומאפהענגיג פון די אויסמעסטונגען, וואס ווערען געמאכט דורך די שאצונגס-קאמיסיעס און וועלען קענען ערלעדיגען די רעקורסען לויט זייער איינזעהן. אין פאל ווען עס וועט אבער פעסטגע-שטעלט ווערן, אז די שאצונגס-קאמיסיע האט אויס-געמאסטען א צו קליינעם שטייער, וועט די רעקור-סען-קאמיסיע איבערשיקען דעם ענין נאך אמאל אין דער שאצונגס-קאמיסיע, בכדי אויסצובעסערען די נישט געהעריגע אויסמעסטונג.

די דעציזיע פון דער רעקורסען-קאמיסיע קען אנגעקלאגט ווערען אין העכסטען אדמיניסטראטיווען טריבונאל.

ערב דעם גרויסען פראצעס פון פ.פ.ס.-לינקע

(2) מארגען, מאנטאג, הויבט זיך אן אין לאדז דער גרויסער פראצעס געגען 36 מיטגלידער פון פ.פ.ס.-לעוויצע.

מחמת דעם גרויסען בעשולדיגונגס-מאטעריאל און דער גרויסער צאהל בעשולדיגטע און עדות, וועלען דעם פראצעס פיהרען 4 ריכטער און צוויי פראקוראָרען.

סעקרעטארען וועלען זיין 2 געריכטס-אפלי-קאנטען.

די פערטיידיגונג פיהרען 57 ווארשאווער און לאדזער אדוואקאטען.

עדות איז דא 86.

מחמת דעם גרויסען עולם בעשולדיגטע, עדות און פערטיידיגער וועט אין זאל אריינגעלאזט ווערען א בעגרענעצטע צאהל זייטיגע מענשען.

Dr. Z. RAKOWSKI

ספעציאליסט פאר
אויערן, נאז, האלז און לונגען-קראנקהייטען
11 ליסטאפאד 9 (קאנסטאנטינער)
טעל. 127-81
שפרעכשטונדען פון 12—2 און פון 5—7
נעמט אויך אן אין לעטשניצע זגערושער 17 פון 11—2.
אין כעלמי פון 8—9 פריה.

אויך אין לובלין רעדט מען, אז הרב שפירא זאל ווערען לאדזער רב

„לובלינער טאגבלאט" שרייבט: שוין א גע-ווויסע צייט ווי אין שטאט ווערען פערשפרייט קלאנ-גען בכן דער לובלינער רב, הרב שפירא זאל האַ-בען בדעה צו פערלאזען לובלין און איבערנעהמען דעם רבנות אמט אין לאדז.

אין צוזאמענהאנג דערמיט האבען מיר זיך גע-ווענדעט צו די קרייזען, וועלכע שטעהען נאהענט צום רב מיט אנ'אנפראגע אויב די דאזיגע קלאנגען שטימען מיט דער ווירקליכקייט און מיר האבען בע-קומען פאלגענדע אויפקלערונגען:

— עס איז אמת, אז די לאדזער קהלה-פיהרער האבען בעשלאסען פארצולייגען דעם הרב שפירא, אז ער זאל ערלויבען ארויסצושטעלען זיין קאנדי-דאטור אויפ'ן רבנות אמט אין לאדז, ווייל די לאדזער קהלה קלויבט זיך איצט דורכפיהרען וואהלען פון א רב, אזא ווענדונג איז טאקע געמאכט געווארען צום לובלינער רב, אבער — האבען אונזערע איב-פארמאטארען צוגעגעבען — פון מאכען א פארשלאג ביז אנגעהמען איהם איז א ווייטער מהלך און נישט אזוי שנעל וועט זיך הרב שפירא דעצידירען אנ-צונעהמען א בעשלוס, בפרט נאך ווען עס האנדעלט זיך נישט בלויז וועגען איינטוישען לובלין אויף לאדז נאר אויך וועגען פערלאזען די שטאט פון דער ישיבת חכמי לובלין און נישט זיין נאהענט פון דעם ווערק, פאר וועלכען הרב שפירא האט אזוי פיל ענערגיע און יאהרען אוועקגעגעבען.

אונזערע אינפארמאטארען האבען אבער נישט אבגעלייקנט, אז עס ווערען געפיהרט אונטערהאנד-לונגען, צוגעבענדיג, אז סיי די איניציאטיווע און סיי די אקטיוויטעט אין די דאזיגע אונטערהאנדלונגען קומט פון לאדז און הרב שפירא איז לעת עתה דער פאסיווער צד אינ'ם גאנצען ענין.

פון א אנדערע קוועלע גיט מען איבער, אז דער ענין איז שוין בעטראכט געווארען אין גערער הויף און בעת דער לובלינער רב איז לעצטענס געווען אין אטוואצק זאל ער האבען זיך צונויפגעטראפען מיט פארשטעהער פון דער לאדזער קהלה און מיט זיי געשמועסט וועגען רבנות ענין. הרב שפירא זאל שוין האבען געשמועסט אויך מיט'ן גערער רבי וועגען דער זעלבער פראגע. דער גערער רבי זאל זיין אנ'אנהענגער פון דער קאנ-צעפציע, אז דער לובלינער רב זאל איבערנעהמען דעם כסא הרבנות אין לאדז.

אין שטאט און דער עיקר אין די ארטאדאק-סישע קרייזען האבען די דאזיגע קלאנגען געמאכט א שטארקען רושם.

DR. MED. J. LUBICZ

כירורג-ארטאפעד
פאלודניאווא 9, טעל. 183-17
קראנקהייטען פון די ביינער, געלענקען,
פערקרימונגען פון די פלייצעס און גלידער
איינענע פראצאווניע פון זעמטליכע ארטאפעדישע אפאראטען ווי: ווקלאדקעס אויף פלאטפוסען, קינסטליכע הענט און פיס, גארסעטען א. אז וו.
נעהמט אן פון 2.30 ביז 4.30 נאכמיטאג.

פעטיציע פון יודישען פאלק צום פעלקער-בונד

מיט די פאָדערונגען צו דער מאַנדאַט-מאכט

פרעסע-קאנפערענץ מיט דעם וויצע-פרעזידענט פון רעוויזיאָניסטישער וועלט-עקזעקוטיווע. ד״ר ע. סאסקין

פרייטאג איז קיין לאָדז געקומען דער וויצע-פרעזידענט פון דער רעוויזיאָניסטישער וועלט-עקזעקוטיווע, ד״ר ע. סאָסקין.

ד״ר סאָסקין איז אַן אָנגעזעהענע פּערזענליכקייט אין דער ציוניסטישער בעוועגונג און אויך בעקאַנט אַלס גלענצענדער זאַכקענער פון קאָלאָניזאַציע-פּראָבלעמען. איז דער פערטרעטער פון רעוויזיאָניסטישען וועלט-אָרגאַן ביי דער פעלקער-ליגע אין גענף.

ד״ר סאָסקין איז געקומען קיין לאָדז אין דער בעגלייטונג פון וויצע-פרעזידענט פון רעוויזיאָניסטישען וועד הראשי אין וואַרשאַ, קאָנסול אינזש. שעסקין.

אין צוזאַמענהאַנג מיט דעם בעזוך, איז פרייטאָג אָוונד פּאָרגעקומען אַ פּרעסע קאָנפערענץ, אויף וועלכער דער חשובער גאַסט האָט איבערגעגעבען דעם צוועק פון זיין בעזוך אין פּוילען.

דער צוועק פון זיין בעזוך אין פּוילען, האָט ד״ר סאָסקין ערקלערט, שטעהט אין צוזאַמענהאַנג מיט דער אַקציע פון די רעוויזיאָניסטען בנוגע דער

פעטיציע צום פעלקער-בונד

די פעטיציע וועלכע ענטהאַלט פאָלגענדע 5 פּונקטען: מלוכה-קאָלאָניזאַציע, פרייע איינוואַנדערונג, פינאַנסירונג, קאָלאָניזאַציע פון עבר-הירדן, און שוץ וועט אונטערגעשריבען ווערען פון גאַנצען יודישען פאָלק, און וועט איבערגעגעבען ווערען דעם פעלקער-בונד מיט דער פאָדערונג צו דער מאַנדאַט-מאַכט, זי זאָל אויספיהרען איהרע התחייבותן לגבי דעם יודישען פאָלק.

אין צוזאַמענהאַנג מיט דער פעטיציע-אַקציע, מאַכט איצט ד״ר סאָסקין אַ רייזע איבער די לענדער, וועלכע זענען מיטגלידער פון פעלקער-בונד, כדי צו אינפאָרמירען די רעגירונגען וועגען דער דאָזיגער פעטיציע.

איצט איז ד״ר סאָסקין געקומען קיין פּוילען, וואו ס׳איז איהם געלונגען אויפצוקלערען די פּוילישע רעגירונג וועגען דעם צוועק פון דער פעטיציע, און וועגען די קאָלאָניזאַציע-מעגליכקייטען אין ארץ ישראל, פון פּוילען פאָהרט ד״ר ס. קיין טשעכאָסלאָוואַקיי, ליטע און אַנדערע לענדער, מחמת יעדע לאַנד וועט שיקען בעזונדערע פעטיציעס צום פעלקער-בונד.

נאָך דער רעדע פון ד״ר סאָסקין, שטעלען די אַנוועזענדע פּרעסע-פאָרשטעהער פערשידענע פראַגען, צווישען אַנדערע ווערט געשטעלט די פראַגע וועגען די

לעצטע ברידער-קאמפען אין א״י

צווישען די רעוויזיאָניסטען מיט די מיטגלידער פון „הסתדרות״.

ד״ר סאָסקין ענטפערט, אַז הגם די ברידער-קאַמפען אין ארץ-ישראל זענען זעהר בעדויערענסווערט, מוז מען אָבער אונטערשטרייכען, אַז אין דעם יונגען לאַנד איז נישטאָ קיין אָרט פאַר אַ קלאַסען-קאַמף.

צו ווארט וועגען די לעצטע געשעהענישען אין ארץ-ישראל, נעמט אויך

קאנסול אינזש. שעשקין

— די גרעסטע פּלאָג, זאָגט אינזש. שעשקין — זענען די שטרייקען אין ארץ-ישראל, די „הסתדרות״ איז אויפגעבראַכט דערויף, וואָס די רעוויזיאָניסטען האָבען געשאַפען אַן אייגענע אַרבייטער-אָרגאַניזאַציע און וועלכע „הסתדרות״ זעהט אין אַ קאָנקורענץ, צוליב דעם זענען זיי, די הסתדרות׳ניקעס אייבערגעגאַנגען צו אָפענסיווע —

אויף די גאסען פון תל-אביב האט זיך נעגאסען יודיש בלוט

מ׳האָגט, אַז די רעוויזיאָניסטען זענען שטרייק-ברעכער — איך שטעל פעסט, זאָגט אינזש. שעשקין, אַז דאָס איז נישט אמת אין פרומין׳ס ביסקוויטען-פאַבריק, זענען רעוויזיאָניסטען נישט געווען קיין שטרייק-ברעכער. די פאַבריק האָט זיך פערגרעסערט, צוליב וואָס ס׳זענען צוגענומען געוואָרען נייע אַרבייטער רעוויזיאָניסטען, וועלכע די הסתדרות׳ניקעס האָבען נישט צוגעלאָזען צו דער אַרבייט.

נאָך דעם ווי ס׳האָט נאָך גערעדט ד״ר באָך (פון ארץ ישראל), און עס האָט נאָכאַמאָל גענומען אַ וואָרט ד״ר סאָסקין, וועלכער האָט איבערגעגעבען די סימפּאַטיעס פאַר אַ יודיש ארץ ישראל פון די פּוילישע מלוכה-פאַרשטעהער אין גענף — איז די קאָנפערענץ פערענדיגט געוואָרען.

סטרוזשעס טראגן ארויס היימלאזע

פאטער און טאכטער פון אלטשטאטישען בית-מדרש

צי ווייסט די קהלה, ווער ס׳בעל-הבתעוועט אויפ׳ן אלטשטאטישען שוהל-הויף?

ווי מיר האָבען שוין בשעתו געמאָלדען, האָט זיך אויפ׳ן שוהל-הויף פון דער אַלט-שטאָדט אַ לאַנגע צייט געוואַלגערט די יודישע פאַמיליע שלום קעניג מיט זיין טאָכטער, וועלכע זענען עקסמיטירט געוואָרען פון קעלער הינטער לאָדז.

פאַר ראש-השנה, האָט דער שמש פון אַלטשטאָדטישען בית-מדרש דעם אַלטען פאָטער און דער טאָכטער אָפּגעגעבען אַ שטיקעל אָרט אין בית מדרש, וואו זיי זענען ביז היינט געשלאָפען אויף די טישען.

נעכטען, שבת פאַרטאָג, זענען אין בית-מדרש אַריינגעקומען די סטרוזשעס פון דער שוהל, און די טאָכטער אַרויסגעטראָגען מיט׳ן טיש אויפ׳ן הויף אַרויס, אַזוי איז דער אַלטער מיט דער טאָכטער זענען ווידער געבליבען אונטערן פרייען הימעל.

צי איז דער קהלה בעקאַנט, ווער ס׳בעלעבאַטעוועט אין דער שוהל?

יודיש טעאטער „פילהארמאניע״ נאַרוטאָוויטש 20

לייטונג: אַ. בעזמאַן און אַ. שטאָקפעדער.

XX 1932—1912 XX

היינט, זונטאָג, ד. 6 נאָוועמב. 9 אָוו. קומט פאָר דער

20-יאָהריגער יוביליי

פון בעליבטען כאַראַקטער קאָמיקער פון לאָדזער טעאַטער-עולם

ישעיהו צווייליך

מיט׳ן אָנטייל פון דער סובּרעטין רעגינא צוקער

און בעליבטער אַרטיסט

הערמאַן פעניגשטיין

עס ווערט געשפּילט צום ערשטען מאָל אין לאָדז דער גרעסטער וועלט-שלאַגער, וועלכער האָט געהאַט דעם גרעסטען ערפאָלג אין אמעריקאַ, לאָנדאָן, פּאַריז און וואַרשאַ

א גן-עדן פאר צוויי

25 נומערן געזאַנג! קופּלעטען, דועטען, קוואַרטעטען און טענץ! צום שלוס: אַ גרויסער רעווי - קאָנצערט א.נ.: „לאָדז נאָך האַלבער נאַכט״

רעגינא צוקער וועט פריילעך מאַכען דעם עולם מיט איהר זינגען און טאַנצען. הערמאַן פעניגשטיין וועט אָנפיהרען מיט׳ן אָוונד און וועט אַרויסגעבען די שענסטע קופּלעטען פון זיין רעפּערטואַר. ב. זאַסלאַווסקאַ די בעסטע דעקלאַמאַציעס פון איהר רעפּערטואַר. ל. נעמליכערמאַן די שענסטע נייעסטע פאָלקס-לידער. עווא שטאָקפעדער און א. אייזענבערג קאָמישער דועט „ער וויל—זי נישט״. ל. שלאָסבערג די שענסטע בעסטע נייעסטע ראָמאַנסען. יוסף נייוווירט די נייעסטע קופּלעטען און סטעפּ-טענץ פון אונזער צייט. פריילעכער סקעטש! צווייליך געפינט אַ באָמבע מיטן אָנטייל פון דעם בעל-יובל ישעיהו צווייליך ווי אויך די בעליבטע אַרטיסטקע פּאַרטנערין פון אייב קאַרפּ חנה צווייליך

קאָנפערענסיער: ה. פעניגשטיין. דיריגענט: ל. זעלמאַן. רעזשיסער: ק. ציטבאַליסט. סופלער: אייזענבערג

ביהנע-ליטעראַט: ק. גוטמאַן. בעמערקונג: דאָס פּובליקום האָט די געלעגענהייט צו זעהען דעם אַרטיסט ישעיהו צווייליך מיט זיין פרוי נאָר דאָס איינציגע מאָל ... זיין יובל׳פאָרשטעלונג. פרייקאַרטען נישט גילטיג.

בילעטען שוין צו בעקומען אין קאַסע פון פילהאַרמאָניע.

צי האסטו שוין געקויפט א לאס צו דער 26-טער לאטעריע?

אויב נישט — טא קום גלייך צו דער גרעסטער אין פוילען קאלעקטור פון

J. WOLANOW

Łódź, Piotrkowska 11 i Piotrkowska 72.

Konto P. K. O. 141.795.

און קויף א לאס צו דער 1-טער קלאס

פרייז פון 1|4 10 זל.

אַזעלכע פּריווילעגיעס און מעגליכקייטען פאַר׳ן שפּילער האָט ביז איצט נישט געגעבען קיין שום לאָטעריע

הויפט-געווינס 1 מיליאן זלאטעס.

די ציהונג פון דער ערשטער קלאַס הויבט זיך שוין אָן דעם 17-טען נאָוועמבער.

אויסוואַרטיגע בעשטעלונגען ווערען תיכף ערלעדיגט מיט דער פּאָסט.

טראמוואיען וועלען געהען גיכער

דאפעלטע טראמוואי-סטאציע אויף רוג פעטריקאווער און אנדזשעיא

אין צוזאַמענהאַנג מיט דעם סקאַסירען עטליכע טראַמוואַי-סטאַציעס, ווערט איצט דורך דער טראַמוואַי-דירעקציע איינגעפיהרט נאָך עטליכע ענדערונגען:

ביים רוג פעטריקאָווער און אַנדזשעיאַ וועט זיין אַ דאָפּעלטע סטאַציע. פון איצט אָן, וועלען זיך טראַמווייען אָפּשטעלען 15 מעטער נאָך רוג פעטריקאָווער און אַנדזשעיאַ. דער לויף פון טראַמוואַי נ״ר 11, ווערט פערקירצט מיט 11 מינוט. דער טראַמוואַי נ״ר 3, ווערט אויף דעם שטח פּאַלעשיע ביז נאַרוטאָוויטשאַ פון איצט אָן, שטאָט ווי ביז איצט 16 מינוט, געהען נאָר 13 מינוט.

ז.ו.פ.ו. צאהלט

(2) דעם 1 יאַנואַר, ווי בעקאַנט, וועט דער ז.ו.פ.ו. (פערזיכערונגס-אַנשטאַלט פאַר גייסטיגע אַרבייטער) אויסצאָהלען די ערשטע זקנה-רענטעס פאַר די אינטעלעקטועלע אַרבייטער, וואָס האָבען פערלוירען די אַרבייטס-פעהיגקייט.

איצט גרייט שוין צו די לאָדזער אָפּטיילונג די ליסטעס פון די פּערזאָנען.

מען ריכט זיך אויף אַז די ז.ו.פ.ו.-ביכלעך פאַר די אינטעלעקטועלע אַרבייטער וועלען געענדערט ווערען.

די נייע פערזיכערונגס-ביכלעך וועלען זיין פערזעהן מיט שטעמפּעלען, וועלכע זענען אויסגעאַרבייט געוואָרען אויף יסודות וואָס זענען פעסטגעשטעלט געוואָרען אויפ׳ן גרונד פון דער ביז-איצטיגער פּראַקטיק פון פערזיכערונגס-אַנשטאַלטען פאַר גייסטיגע אַרבייטער.

די ברידער בוסקאוואדא ווילען רעגולירען אויף 60 פראצ.

(אג) ווי מיר דערוויסען זיך פיהרט די פירמע „ברידער בוסקאָוואָדאַ״, דער בענקראָט פון וועלכער עס האָט אין דער שטאָדט אָנגעמאַכט אַזאַ רושם, אונטערהאַנדלונגען וועגען רעגולאַציע.

ווי מען אינפאָרמירט אונז פון די פעראינטערעסירטע קרייזען האָבען די ברידער בוסקאָוואָדאַ בדעה צו רעגולירען אויף 60 פּראָצענט.

בעמיהונגען צו בעפרייען אויף קויציע דעם דיר. פון „פאלווין״

(2) אָסקאַר ווירפעל, דער דירעקטאָר פון „פּאַלווין״ אין לאָדז איז אַריינגעזעצט געוואָרען אין אַרעסט אין שייכות דערמיט, וואָס אין דער פירמע זענען ענטדעקט געוואָרען מיסברויכען אויף אַ ערך 16 טויזענד זלאָטעס.

מחמת די בעמיהונגען פון ווירפעל׳ס משפּחה האָט דער אויספאָרשונגס-ריכטער מסכים געווען אַרויסצולאָזען ווירפעל פון אויספאָרשונגס-אַרעסט אויף 10.000 זל. קויציע.

אַזוי ווי די משפּחה האַלט, אַז די דאָזיגע סומע איז אַ גוזמא׳דיגע אין פערגלייך מיט איהרע מאַטעריעלע בעפינדונגען, האָט זי אַריינגעטראָגען אַן אינצידענטאַלע אָנקלאַגע וועגען פערקלענערן די קויציע.

פערמשפט צוויי יודישע גנבים

(2) דאָס קרייז געריכט האָט נעכטען פערמשפּט דעם 26-יאָהריגען שמואל בערגמאַנען און דעם 26-יאָהריגען שלמה פשיגורסקי וועל-צערערבוים פאַר׳ן בעגנבענען דערשל הענכט (באַוואָמיעיסקאַ 3) אויף 8 חדשים טורמע.

די שטראָף איז זיי אָבער, מחמת אַמנעסטיע פערקלענערט געוואָרען אויף אַ העלפט.

גוט מארגען!

זאלעסקי — מינצבערג...

איך זאָג אייך, רבותי, עפּעס איז די מעשה נישט גלאַטיג — אונזערע דיפּלאָמאַטען בוגטעווען זיך, און אַז דיפּלאָמאַטען בוגטעווען זיך, שמעקט עס מיט עפּעס!..

אַז האָבען איצט צוויי דיפּלאָמאַטען געמאָלדעט, אַז זיי לעגען די כלים: זאַלעסקי איז „מיד״ און מינצבערג איז „מיד״. זאַלעסקי האָט מעהר נישט קיין כוח, צו רעפּרעזענטירען פּוילען אין גענף, און מינצבערג האָט אויך נישט קיין כוח, צו רעפּרעזענטירען די „ברייטע יודישע מאַסען... אין דער לאָדזער קהלה...

צי דעם דאַרף מען האָבען מוט: אין דער היינטיגער קריזיס-צייט, ווען מענשען האָבען דיספּאָזיציע-פאָנדען, און רעפּרעזענטאַציע-פאָנדען צו קומען און זאָגען — גענוג!

צוויי דיפּלאָמאַטען האָבען די היינטיגע וואָך געזאָגט: גענוג, דער חילוק פון די ביידע דיפּלאָמאַטען איז נאָר דער, וואָס מינצבערג האָט זיך אַרויס געוויזען פאַר מעהר דיפּלאָמאַט פון זאַלעסקי׳ן — וואָרום כידוע, אַז אַ דיפּלאָמאַט זאָגט: יאָ, מיינט ער — ניין, זאָגט ער: ניין, מיינט ער — יאָ, אַז מינצבערג האָט זיך אָפּגעזאָגט, איז דאָס געווען אַ דיפּלאָמאַטישער אָפּזאָג, כדי מ׳זאָל וויסען, אַז ער וויל ווייטער דאָס בענקעל, און זאַלעסקי האָט טאַקע אויף אַן אמת געלעגט די כלים—גאָרנישט דיפּלאָמאַטיש.

אב—נעק.

אפטייקען

היינטיגע נאכט-דיזשורען

(2) היינט ביינאַכט דיזשורירען: ק. ליניעווער (פרייהייטס-פּלאַץ 2), י. האַרטמאַן (מלינאַרסקאַ 1), וו. דאַנילעצקי (פּעטריקאָווער 127), א. פּערלמאַן (ציגעל-גאַס 32), י. צימער (וואָלטשאַנסקאַ 37), פּ. וואָיטשיצקי (נאַפּיורקאָווסקיעגאָ 27).

געקינדיגט דעם אפמאך אין זגערזש

(2) דער פעראיין פון וועבער-מייסטער אין זגערזש, וואָס פעראייניגט די לוין-וועבערייען, האָט געקינדיגט דעם קאָלעקטיווען אָפּמאַך, וואָס איז געשלאָסען געוואָרען מיט די אַרבייטער פון די לוין-וועבערייען.

מיר דערוויסען זיך איצט, אַז מחמת דעם, וואָס די קינדיגונג פונ׳ם אָפּמאַך ענדיגט זיך אין 2 וואָכען אַרום, „אַרבייטען״ די אַרבייטער אַ דריי צייט אויף די אַלטע בעדינגונגען.

לעת עתה איז נאָך נישט אָנגענומען געוואָרען קיין דעצידירטע שוץ-אַקציע.

Obuwie Serca

Z SERCEM NA PODESZWIE

בעקאנטמאכונג.

דערמיט מאַכען מיר בעקאַנט דער ג׳ קונדשאַפט, אַז מיר האָבען ערעפענט

א פאבריק פון קאמיל-פאנטאפעל

און מיר עמפּפעהלען צו ביליגע פרייזען

2 אגראַדאָוואַ 2, טעל. 161-96

M. FANTULIS

Przedsiębiorstwo Handlowe

הורט

מלבושים- און סחורה-זאמלונג פאר ארבייטסלאזע

הייבט אן דער קאמיסאר פאר ארבייטסלאזע פון 5. ד. ח. אן

דער קאמיטעט פאר ארבייטסלאזע, וועמענס פארזיצער ס'איז דער לאדזער שטאט-סטאראסטע, איז אזוי ווי דעם פערגאנגענעם יאהר, צוגעטרעטען צו א מלבושים- און סחורה-זאמלונג פאר ארבייטסלאזע און ארימסטע פון אונזער שטאט.

די זאמלונג וועט פארקומען פון 5-טען ביז'ן 20-טען ד. ח. אויף דעם אופן: יעדער הויזבעזיצער אדער אדמיניסטראטאר וועט דורך די פאליציי-קאמיסאריאטען ביז'ן 20-טען ד. ח. בעקומען שפענדע-בויגענ'ס, און נאך די אדורכגעפיהרטע זאמלונג, וועלען די געזאמעלטע זאכען צוזאמען מיט די אויסגעפיהלטע שפענדע-בויגענ'ס, איבערגעשיקט ווערען אין מאגאזין פון שטאטישען קאמיטעט פאר ארבייטסלאזע (אין לאקאל פון פאליציייאישען ספארט-קלוב קאנטנא 9).

דער קאמיטעט האפט, אז די בעפעלקערונג וועט ביי דער איצטיגער שווערער צייט נעהמען א לעבהאפטען אנטייל אין דער זאמלונג.

אינטערוועניץ וועגען בוי-הלוואות

(2) די צענטראל-געזעלשאפט פון הויז-בעזיצער האט אינטערווענירט אין דער „באנק גאספאדארסטווא קראיאוועגא" וועגען צוריקקעהרען די קרעדיט-פאנדען אויף בוי-ארבייטען.

לויט דער מיינונג פון דער דאזיגער געזעלשאפט איז אין לאדז דא א סך נישט-פערבויטע פלעצער, די איינהאבער פון וועלכע עס קאנען נישט צוטרעטען צום פערבויען אהן דער געהעריגער הילף מצד דער מלוכה.

SNIEGOWCE DAMSKIE I DZIECINNE
NAJNOWSZE FASONY
NAJWIĘKSZY WYBÓR
ŚWIATOWEJ FABRYKI GUMY
NOKIA
1898 S.G.T.O.Y. NOKIA
NOKIA
W KAŻDEJ ILOŚCI MOŻNA NABYĆ W SKŁADZIE FABR.
DOM HANDLOWY
BERG & BERGSTRÖM
WARSZAWA
WIERZBOWA 8 tel. 225-08
ADRES TELEGRAFICZNY: „NORFIN"
NOKIA

יודיש טעאטער „פילהארמאניע" אנפיהרונג: א. בעזמאן און א. שטאקפעדער.

די בערימטע סובּרעטין רעגינא צוקער | בעריהמטער אר-טיסט און זינגער העדמאן פעניגשטיין

די בעוואוסטע ארטיסטן: בערטא זאסלאווסקא, עווא שטאקפעדער, ליזא שלאסבערג, לעאן געטליכערמאן, קארל צימבאלי סט, אהרן אייזענבערג, יוסף ניוווירט און אנד.

מארגן, מאנטאג-2. פאפול. פארשטעלונג פון 50 גר. ביז 1.70 ערשטע רייה

אויפ'ן אלגעמיינעם פערלאנג די סענסאציאנ. פיעסע מיט געזאנג און טענץ

אהארץ פון א גנב

בילעטען אין קאסע פון „פילהארמאניע"

געגען הארטלייבינקייט און העמארידען מאגען און דארם-שטערונגען, לעבער און גאלין-געשווילעכץ נאקען און קאפ שמערצען איז דאס נאטירליכע ביטער-וואסער

Franciszka Józefa

האט יעדס געגומען טעגליך מעהרערע מאל א העראליך מי-טעל. צו בעקומען אין אלע אפטייקען און סקל. אפטעקשנקעם

מאסען-פערזאמלונג פון אלע פרוכטען-קליינהענדלער

היינט, זונטאג, קומט פאר אין לאקאל סאלנא 14 א מאסען-פערזאמלונג פון אלע קליינהענדלער פון דער פרוכטען-בראנזשע אין לאדז. אלע גאסען-הענדלער מוזען אונבעדינג קומען צו דער פערזאמלונג.

ערעפנונג פון נייעם לאקאל

פאר'ן צענטר. יוד. האנדוו. און קליינאינדוסטרי-פערבאנד

אין צוזאמענהאנג מיט'ן פערברייטערן פון לאקאל פאר'ן צענטראלען יודישען האנדווערקער און קליינאינדוסטריע-פערבאנד אויף דער לאדזער וואיעוואודזטווע (פאלודניאווא 4) קומט היינט פאר די פייערליכע ערעפנונג פון נייעם לאקאל. ס'זענען איינגעלאדענט געווארען פארשטעהער פון דער האנדווערקער-קאמער, אויך אלע לאדזער האנדווערקער-קליינאינדוסטריעלער.

פארלעזונג אין דער פאלקס-אוניווערזיטעט ביי דער ציוניסטישער ארגאניזאציע

היינט זונטאג, 8,30 אווענד קומט פאר אין דער פאלקס-אוניווערזיטעט ביי דער ציוניסטישער ארגאניזאציע (שרודמיעסקא 29) א פארלעזונג פון ד"ר ל. זילבערשטראם אויף ד.ט.: „מצרים, ארץ ישראל, בבל, פאר 4000 יאהר."

דינסטאג, דעם 8 נאוועמבער, 8.30 אווענד קומט פאר א פארלעזונג אין דער פוילישער שפראך פון ד"ר ה. פאללעק אויף ד. ט.: „דער יודישער לעגיאן פון אדאם מיצקעוויטש".

צוזאמענשטויס פון אנ'אויטא מיט א וואגען

(2) נעכטען פארמיטאג האט זיך אויפ'ן זגערזשער שאסעי צוזאמענגעשטויסען דער פאסאזשיר-אויטא ל. ד. 83137 מיט א וואגען פון איינעם פיאטר מארטשאק (שיבראקאווסקיעגא 84).

מארטשאקס פערד איז דער'הרג'עט געווארען. דער וואגען איז צושמעטערט. אויך דער אויטא איז שטארק בעשעדיגט.

דער שאפער מיט'ן פוהרמאן האבען נישט געליטען.

ווארשאווער „מארסקע-אקא" אין שטאטישען טעאטער

היינט, זונטאג 12 א זייגער בייטאג טרעט אויף נאר מיט איין פארשטעלונג דאס ווארשאווער רעווי טעאטער „מארסקע אקא" מיט די בעריהמטע ארטיסטען וו. יאנינא קולטשיצקא, קאזשמיערש קרוקאווסקי, דער פאפולער „לאפעק" א. א.

אנזיכטס-קארטעז אויף דער פאסט

(פ) אויף דער פאסט ווערען איצט פערקויפט א רייהע אנזיכטס-קארטען מיט בילדער פון דעם מלוכה-פרעזידענט מאשציצקי, מארשאל פילסודסקי, איגנאצי פאדערעווסקי, די שלאכט ביי גרונוואלד, באטאריי היינטע" פסקאוו און א רייהע פון פאלקס-טיפען. די סעריע איז פון 1—20 וואס דער פרייז פון יעדער איינציגער קארטע איז צו 15 גראשען.

בלויז דער נומער 9 (די שלאכט פון טאדעאוש קאשטשושקא) קאסט 20 גראשען.

גאנצע "פעקלעך", וועלכע האבען דאס רעכט צו פערקויפען פאסט-מארקעס קאנען די אנזיכטס-קארטען בעקומען אויף דער פאסט — 100 שטיק פאר 13 זלאטעס.

די פאסט האט דער פערדינסט בעשטימט, נאך אבצוג פון די קארטען און פערקויפס-פראוויזיע, פאר די ארבייטסלאזע.

אויף דער פאסט בעקומען די בעאמטע פאר'ן פערקויף פון די אנזיכטס-קארטען צו 2 גראשען פראוויזיע.

4-טער יאהרצייט פון ב. מיכאלעוויטש

באקאדעמיע אין פילהארמאניע

נעכטען איז אין פילהארמאניע זאל דארגעקומען אנ'אקאדעמיע צום פערטען יאהרצייט פון פערשטארבענעם ארבייטער-טוער ב. מיכאלעוויטש.

די אקאדעמיע האט געעפענט ראטמ. פאזנאנסקי, וועלכער האט געגעבען א קורצע כאראקטעריסטיק איבער דעם פערשטארבענעם בונדישען-טוער.

וועגען לעבען און טעטיגקייט פון ב. מיכאלעוויטש האט געהאלטען א לענגערען איינדרוקספולען רעפעראט ראטמ. ליכטענשטיין.

א קווארטעט האט אויסגעפיהרט איינציגע מוזיקאלישע נומערען און מיט'ן געזאנג פון דער בונדישער שבועה איז די אקאדעמיע געווארען געענדיגט.

בעריהמטער טעלעפאט און פסיכאלאג פראפ. מעסינג

ווי מיר דערוויסען זיך פערבלייבט נאר א קורצע צייט אין לאדז, דער וועלט-בעריהמטער טעלעפאט, פסיכאלאג און קענער פון פיזאנאמיע-קונסט ה' פראפעסאר מעסינג.

אלע פערזאנען, וועלכע ווילען זיך ווענדען צו פראפ. מעסינג וועגען פערלוירענע קרובים וועגען גורל אין לעבען, פערגאנגענהייט און צוקונפט און אנדערע פערזענליכע אנגעלעגענהייטען — דארפען אויסנוצען די געלעגענהייט און בעזוכען איהם (נארוטאוויטש 34 וו. 8).

פראפ. מעסינג האט זיך ארויסגעוויזען אלס קינסטלער און אלס די גרעסטע בעריהמטהייט אין דער דערמאנטער ספעציאליטעט.

היינט און מארגען—לעצטע 2 מאל „טאנצט יודעלעך טאנצט"

אין „... טעאטער וואו עס שפילט מיט אזא ערפאלג „די יודישע באנדע" ווערט היינט און מארגען געגעבען צום לעצטען מאל די בעריהמטע רעוויע „טאנצט יודעלעך טאנצט", וואס גייט שוין דארט 30 מאל ביי אויספערקויפטע הייזער, מיט חנה גראסבערג, ראזא גאזעל, לאלא פאלמאן, זישע קאץ, דוד לעדערמאן, מ. אפענהיים און רעזשיסער יצחק נאזשיק אין דער שפיץ.

דינסטאג קומט פאר די פרעמיערע פון צווייטען פראגראם „די וועלט שאקעלט זיך".

הרב קעסטענבערג אויף א יובל-אקאדעמיע אין לאדז

דינסטאג דעם 8 נאוועמבער, 8 אווענד ארדענט איין די היגע „פועלי-אגודת ישראל" אין פילהארמאניע-זאל א פייערליכע יובל-אקאדעמיע אין צוזאמענהאנג מ ט דעם 10-יעהריגען עקזיסטענץ פון פא"י אין פוילען.

צו דער אקאדעמיע איז ספעציעל איינגעלאדען געווארען דער הרב קעסטענבערג פון ראדאם.

קאמוניקאט

אינ'ם שטאטישען שחט-הויז אין דער קישקען-ארבייטער-אפטיילונג איז פארגעקומען מיסברויכען מיט דער ארבייטס-קאסע די מיסברויכען זענען געמאכט געווארען דריי וואכען דורכאנאנד. די מיסברויכען איז בעגאנגען דער ח' שמעון זילבערשטיין, וועלכער האט אויסגענוצט דעם צוטרוי פון קאסירער פון דער קישקען אפטיילונג פאר זיך אויף דער אויספארשונג ביי די פערוואלטונג האט זילבערשטיין שמעון דערקלערט דאס ער איז דעם מיסברויכען בכיוון בעגאנגען, ווייל ער האט פאר יעדען פרייז געוואלט אויפרייסען די אזויגערופענע „קאמונע" ארטעל ביי די קישקען-ארבייטער, די פערוואלטונג האט וועגען דעם ענין ארויסגעטראגען אנ'אורטייל און פערארדענט אויף ווייטער ביי די סעקציע אזוי, אז עס זאל נישט מעגליך זיין אויף ווייטער קיין מיסברויכען אין די סעקציע, און אנשטאט דעם וואס די גאנצע שטאטישע אפטיילונג האט אין געגעוואווט פון די פערוואלטונג פעראורטיילט דעם מיסברויכען, האט די פערוואלטונג דערהאלטען אנ'ענטפער פון די שטאטישע אפטיילונג אזעלכען וועלכער קלינגט ווי א בעשולדיגונג געגען די פערוואלטונג, די פערוואלטונג האט אין ספעציעלע בריף אנגעוויזען די חברים אויף די פאליטיק וואס עס פיהרען די „שפיצען" פון דער אפטיילונג, וועלכע צילען צו צוברעכען די סעקציע, נישט בעקומענדיג פון דער אפטיילונג קיין ענטפער דערקלערט די פערוואלטונג, די מיטגלידער פון די קישקען-ארבייטער פון דער שטאטישער אפטיילונג פאר אויסגעשלאסען פון פעראיין.

די פערוואלטונג פון פראפ. ארב. פעראיין אין דער פלייש-אינדוסטריע אין לאדז בערקא יאסעלעוויטשא 16.

6889

טעאטער „סקאלא" שרודמיעסקא 15.

היינט, זונטאג און מארגען, מאנטאג, 9 אווענד

לעצטע 2 מאל!

יצחק נאזשיק'ס שלאגער-רעוויע

טאנצט, יודעלעך טאנצט!

מיט די פרייליכע באנדיטען:

חנה גראסבערג, ראזא גאזעל, לאלא פאלמאן, זישע קאץ, דוד לעדערמאן, מ. אפענהיים און רעזש. יצחק נאזשיק.

דינסטאג — פרעמיערע פון 2-טען פראגראם:

די וועלט שאקעלט זיך!!

אדמ. לייטער: יאן ווינבערג.

היינטיגער 20-יעהריגער יוביליי פון אקטיאר ש. צווילינג

היינט קומט פאר אין יודישען טעאטער פילהארמאניע דער 20-יעהריגער יוביליי פון אקטיאר ש. צווילינג.

דער נאמען „בלאנזשענדער שטערן" איז צו קיינעם נישט אזוי צוגעפאסט ווי צום בעל-היובל. דער יובילאר איז געבוירען אין לאדז אין יאהר 1888, אנגעהויבען זיין ארטיסטישע טעטיגקייט אין יאהר 1910 ביי אנ'אמאטארען-טרופע. זיין ערשטע ראל ביים יודישען טעאטער איז געווען „חיים יואל" אין „הערצעלע מיוחס" געשפילט אין בעלכאטאוו.

אין יאהר 1912 טרעט ער שוין אויף אלס פראפעסיאנעלער אקטיאר אין די דאמאלסטיגע טרופעס פון שאראוונער, מייערסאן, מישאראד, סעם-אדלער, בערנשטיין, ליאנצמאן, מיכאלעסקא, רודאלף, זאסלאווסקי, פישזאן, קאמפאניעץ, בעזמאן.

געשפילט יודיש טעאטער אין די לענדער: טערקיי, פאריז, דייטשלאנד, אדעס, קיעוו, כארקאוו, יעקאטערינאסלאוו, סיביר און אומעטום געשפילט מיט ערפאלג.

דער יובילאר ש. צווילינג איז אין משך פון זיין 20-יעהריגען שפילען טעאטער, געווען געצוואונגען כסדר ארומצוואנדערען אין פיל שטעדט און לענדער און איז געווען פערווארפען פון זיין היים שטאדט, און נאר זעלטען געשפילט אין לאדז. זיין שפילען האט שטארק אויסגענומען ביים היגען טעאטער-עולם. דער יובילאר איז אויך געווען א רייהע יאהרען דער אנפיהרער פון פערשידענע חברים-טרופעס אין פוילען. א גרופע ארטיסטען און פריינד האבען בעשלאסען אויסנוצען די געלעגענהייט, וואס דער יובילאר געפינט זיך איצט אין לאדז און איינארדנען זיין 20-יעהריגען יוביליי פון זיין בינע-טעטיגקייט מיט איבערגעבענהייט און אנערקענונג. עס איז צו האפען, אז דער לאדזער טעאטער-עולם וועט וויסען אפצושאצען די פערדינסטען פון בעל-היובל.

וו. גייהויז

ביי די „ווילנער" אין קאמעראל טעאטער (1 מאי 2)

היינט שפילען די „ווילנער" צום 26 מאל „בונט אין אויסבעסערונגס-הויז פון פעטער מארטין לאמפעל.

דייטשע פארשטעלונג אין „סקאלא"

היינט זונטאג 6 אווענד ווערט אויסגעפיהרט אין „סקאלא" טעאטער די הערליכע דייטשע אפערעטע „א מיידעל מיט טעמפא" אונטער דער רעזשי פון ארטור הייבע און מוזיקאלישע לייטונג פון טעאדאר רידער. די דאזיגע הערליכע אפערעטע ווערט אויסגעפיהרט דורך דעם בעקאנטען דייטשען טעאטער-פעראיין „טהאליא".

ראדיא-פראגראם

זונטאג, דעם 6-טען נאוועמבער

10,00 גאטעסדינסט, 11,58 צייט-סיגנאל, 12,10 מעטעאראלאגישער קאמוניקאט, 12,15 סימפאנישער פריהמארגען פון דער ווארשאווער פילהארמאניע, 3,00 מוזיק, 4,00 פראגראם פאר קינדער,, 4,25 גראמאפאן-פליטען. 6,00 קאנצערט, 6,00 לייכטע מוזיק, 7,00 פערשידענעס. 7,20 ספארט-ידיעות פון לאדז, 7,25 אודיציע, 8,00 פאפולערער קאנצערט, ספארט-ידיעות, 9,20 פידעל-רעסיטאל, 10 לייכטע מוזיק, 10,55 מעטעאראלאגישער און פאליציי-קאמוניקאט, 11.00 טאנץ-מוזיק.

* * *

אויסלאנד

11,30 וויען — סימפאנישער קאנצערט, 3 פראג — אפערע, 3 ברין — אפערע, 3,10 הילווערסעם קאנצערט, 7 העלסינגפארס — רעסיטאל-קאנצערט, 8 שטאקהאלם — אפערע, 8,45 רוים — אפערע.

שרייבן שעהן, שנעל

לערנט אויס דער בעריהמטער קאליגראף
ל. בערמאַן אין 15 לעקציעס.
אויך ווערט אויסגעלערנט גוט שרייבן אַ יודישען
בריף אין 15 טעג, אפילו דעם, וואָס קען גארנישט.
די עלטער שפּילט קיין ראָלע נישט.
19 זאוואַדזקאַ 19, 1-טער שטאָק, פראָנט.

קליינע אנאנסען

1 זלאטי
אנאנס ביז 15 ווערטער

פרייע פּאָסטענס

ציימונגס-יונגלעך קאָנען פערדינען 5 זלאָטיס טעגליך און מעהר. זיך צו מעלדען זאכאָדניאַ 36, זינגער. 6829

אַ לערן-מעדעל ווערט פון זאָפאָרט געברויכט אין שיך-געשעפט, קירשטיין, פּאָמאָרסקאַ 8. 6828

אַ פעהיגער מענש קען מען זיך מעלדען ביי ב. ה. סאפט, בושעזשינער 10.

אַ קראַפט-שפּולערין איז נויטיג, מעלדען זיך פּאָמאָרסקאַ 6, וואוינונג 14. 6847

לאָקאַלען

אַ האלב געוועלב פאַר'ן בלויזען דירה-געלט איבערצוגעבען, פּלאַץ וואָלנאָשטשי 9, אין היטען-געשעפט, זענדעל. 6886

אַ וואוינונג בעשטעהענד פון 3 צימער און אַ קיך מיט בעקוועהמליכקייטען אויף גוטע בע-דינגונגען צו פערמיטען גלובנאַ 59, וו. 6. 6888

פאַר 2 אנשטענדיגע פריילינס צו פערגעבען אַ פראַצאָווניע און נאַכטלעגער פאַר אַ ביליגען פּרייז. צו ערפאַהרען ביים ציימונגס-פערקויפער זגערזשער 22. 6882

צו פערדינגען 1 שטוב און קיך מיט בע-קוועהמליכקייט אויפ'ן 4. שטאָק, שוין רעמאָנטירט, פּיעטריקאָווער 16.

איבערצוגעבען 2 צימער און קיך פלאַץ וואָלנאָשטשי 11 (ניי-שטאָדט), גאָלדבערג. 6879

מיזיכט ארבייט

Ukończyłam kurs buchalterji. Świadectwo! Chętnie przyjmę posadę pomocnicy. Wymagania bardzo skromne. Łaskawe oferty sub „Skromna" do biura ogłoszeń Fuchsa, Piotrkowska 50. 6884

כ'זוך אַ פּאָסטען פאַר זעהר אַ קליינעם גע-האַלט... כ'בין אַ פעהיגער יונגערמאַן צו 30 יאָהר, פון זעהר אָרענטליכע עלטערן. אָפּפערטען אין אַדמ. פאַר „עהרליכער מאַן" 6842

איך זוך אַ פּאָסטען אין צוקערלעך-פאַבריק. עווענטועל אַ גוטער געהילף צו אַ לעקעך-בעקער. צו ערפאַהרען ביי ה. בלאַנקאָווסקי, נאָוואָמיעסקאַ 7.

קויף און פערקויף

געלעגענהייטליך און פּרייזווירדיג צו פער-קויפען אַ וויללע אין מאָדעמביע אין אַנ'ערשטקלאַ-סיגען פּונקט. איינצעלהייטען צו ערפאַהרען ביי ווינאַקור, זאַוואַדזקאַ 16a.

פערשידענעס

איך וואָלף ב"ר יעקב גראָס בין געוואָרען גבאי ראשון אין באַלוטער בית-מדרש און גריס מיין טאָכטער שרה שיינדל אין טאָמאַשאָוו און מיין איידעם מיט די קינדערלעך און איך גריס אברהם בייטעל מיט די פשיסכער חסידים מיט די גאַנצע פאַמיליע. 6844

אַנ'ערשטקלאַסיגער דאַמען-שניידער-בעשטעלי-געמט אָן פּאַלטענס צו 30 זל. ווי אויך קאָסטיומען לויט די נייעסטע מאָדעלען. שולץ, וואָכאָדניאַ 49.

אכטונג! די בעסטע און געשמאַקסטע כשר'ע מיטאָגען, ביליגער ווי איבעראל, גיט אַרויס דער בעוואוסטער היגיענישער רעסטאָראַן פון הערמאַן לעווינסקי, פּילסודסקיעגאָ 39, פראָנט, 2. שט.

ביליגער ווי איבעראל

אויפ'ן ווינטער-סעזאָן פעלד-בעטלעך פון אייגענער אויסאַר-ביימונג. ניקעל-בעטען, פּאַטענט-מאַטראַצען, קאָזעטקעס און טאַפּ-טשאַנעס, קינדער-בענקלעך, איי-זערנע צוזאַמ-בעטלעך, מאַטראַצען-ספּאָרט-וועגעלעך צו פאַבריקס-פּרייזען אין אַ גרויסען אויסוואַהל עמפּפעהלט

KRAJOWA CENTRALA ŁóŻEK
66 Piotrkowska 66

פאָדערט איבעראל די בעוואוסטע פעלד-בעטען מיט דער פירמע „CENTRA"

יעדער איינציגער מעבעל

האָט זיך אי-בערציינגט, אַז פאַר דיוואַנעס, פעלצען, נייה-מאַשינען, גאַרדעראָבען אז"וו צאָהלט די העכסטע פּרייזען

א. ווייצמאַן שענקעוויטש 23
טעלעפאָן 191-00.
ביי מיר איז שטענדיג פערשידען גענוצטע מעבעל אין גוטען צושטאַנד צו פערקויפען.

אויסגעצייכנטע
פּאַנטשקעס צו נור 15 גר.
עמפּפעהלט די צוקערניע
„ŻRÓDŁO"
W. Gomoliński, Przejazd 1 איגנה.
tel. 209-87 i 133-72
בעמערקונג: פאַר שולעס, אינסטיטוציעס און פאַראַיינען ערטיילען מיר פון טשאַטשקעס 10 פּראָצענט ראַבאַט. 6772

וואָס דאַרף וויסען און פערגאַמירען יעדער שטריקער און פאַבריקאַנט? דאָס מאַשינען פאַר קראַפט און האַנד, פאַר סוועטערס, בענדער און בערעטען פאַר לענגען, זאָקען און שקאַרפּעטען, פאַר קאַשולקעס, רענדער-אויטאָמאַטען, אויך פאַר שאַלען און קראַוואַטען בעשטעלט נאָר ביי דעם בעוואוסטען ספּעציאַליסט און פאַכמאַן
לעווקאָוויטש און נאַחמאַן,
וואָלבאָרסקאַ 26, פראָנט, 1-טער שטאָק
נעהמט אויך אָן רעפּעראַטורען. 6830

דאַרפט נישט אוועק קיין אויסגעברענטע לעמפּלעך!

ווייל פאַר יעדע אלטע זשאַרובקע בעקומט איהר צוריק אַ גאַראַנ-טירט לעמפּעל געגען צוצאָהלונג
— אַ העלפט פון פּרייז.—
מ. זענדעל פּלאַץ וואָלנאָשטשי 9
(פראָנט-געוועלב), רוג נאָוואָמיעסקאַ.

וויכטיג פאַר מחותנים
און פאַר אַלע!
ווער עס וויל קויפען
פעדערן און פּוך
זאָל נור קויפען ביי חיים זישע פּוקס.
לאָדז, פּולנאָצנאַ 13
צו זעהר ביליגע פּרייזען. געדענקט דעם אַדרעס!

ברילאַנטען, גאָלד, זילבער און לאָמבאַרד קוויטען קויף איך און צאָהל די העכסטע פּרייזען בעווין שטענס אויף לאַגער אלדער אַרט בריליאַנטען און גאָלד-אויסאַרבייטונגען צו די ביליגסטע פּרייזען מ. מיזעס לאָדז פּיעטריקאָווער 30

שייטלען
— מיט —
פּאַריזער שרינדען
ווי אויך
פערטיגע שייטלען
ווערען ערשטקלאַסיג און רעיעל אויסגעאַרבייט
און אַנדולאַציע
צו ביליגע פּרייזען,
ביי קערש
סקווערנאָווא 15.

ENGLISH

פאַראַנפאַנגער און פאָרט-געשריטענע. קאָנווערסאַ-ציע, ליטעראַטור ערטיילט אַ פעהיגער פּע-דאַגאָג. — אָפּפערטען אין אדמיניסטר. פאַר "Mir"

PORADNIA WENEROLOGICZNA

פון דאָקטוירים-ספּעציאַליסטען
זאַוואַדזקאַ 1.

נאָר פאַר וועגערישע הויט-קראַנקה.
און מענער-שוועכע אַנאַליזען פון בלוט און אויספלוס אויף סיפיליס און טריפּער. קאָנסיליומס מיט ספּעציאַליסטען פון אורא-לאָגישע און נערווען-קראַנקהייטען.
קוואַרץ-לאַמפּ. עלעקטרישער הייל-קאַבינעט לאַסמעטיק.
-- טעגליך פון 8 פריה ביז 9 אָוונט. --
פון 11 ביז 12 ביי טאָג און פון 2 ביז 3 נאָכמ.
נעמט-אָן אַ פרוי-דאָקטאָר נור קינדער און פרויען,
זונטאָג פון 9 פריה ביז 2 נאָכמיטאָג.
— בעזונדער וואַרטע-צימער פאַר פרויען
וויזיט 3 זל.

KONSUM

PRZY „WIDZEWSKIEJ MANUFAKTURZE" S.A.
ROKICIŃSKA 54. Dojazd Tramwajami 10 i 16

עמפּפעהלט:
צו ספּעציעלע פערקלענערטע פּרייזען:

פּאָפּעלין-מענער-העמדער פון 8.25 ביז 11.75 זל.
אין העכסטער קוואַליטעט און מאָדערנסטע מוסטערן

ווארימע מענער-פּיזשאַמעס 12.75 זל.
פלאַנעלענע, מאָדערנע מוסטערן

מענער-נאַכט-העמדער פון 5.95 ביז 12.50 זל.
אין אַ גרויסען אויסוואַהל, נייעסטע פאַסאָנען

ספּעציעלער אויספערקויף פון קאָלירטע געוועב-טיכלעך אין די נייעסטע מוסטערן מיט דראָבנע דעפעקטען. 6831

רייך-פערזעהענע אפּטיילונג פון ווידזעווער סחורות.

אויסשליסליכער פערקויף פון סחורות
סעקונדאַ, בראַק
און רעשטלעך.

מיר עמפּפעהלען אויסאַרבייטונגען פון דער מאַרקע
O K
פון אונבעקאַנטער ביז-איצט העכסטער קוואַליטעט.

זיכערע הילף און אַ רפואה

אהן אַ אָפּעראַציע, אָן בלוט, אהן אַ מעסער און אהן בלוט-פערגיפטונג פאַר קראַנקע אויף קילעס פאַר מענער, ווייבער און קינדער. פערשידענע קאַליקעס אין גוף פאַר הויקערס און פיס

פערלאָזט אייך נישט, ווייל דער ווינקעל-בראָך ווערט גרויס אַזוי ווי אַ מענשען-קאָפּ, אָדער אַזוי ווי אַ וואַסער-קאָן און עס פאַלט אַריין אין דעם פיס און דער קראַנקער איז אין אַ גרויסער סכנה דורך פערדרייען די קישקעס ווערט ער בראַנדיג און שטערבליך. ספּעציעל גוטע הייל בעגראַזשען אויסגעצייכנט גוט דורך הרויסע פּראָפעסאָרען מיט מיינע בע-האַנדלונג און פון דייטשען פּראָפעסאָר

דאָקטאָר בראַכיטעניד בעווייזונגען זיכער דעם שוערמטען און געפעהר-ליכסטען ברוך. אויך פאַר הויקערס, ריכטונגען מיט הייל-באַרמעטען און שפּאַ-ראַטען פאַר פערקרומטע פיס און פלאַט-פיס, ספּעציעלע איינלאַגען אין די שיך קינסטליכע גוטענע פיס און הענד, גוטענע זאָקען, פאַר די גרעסטע קראַנקע אָרדען. עמפּפאַנגט פון 9 ביז 1 בייטאָג און פון 3 ביז 7 אין אָוונט

ארטאָפּעדישע אנשטאַלט
Specialist J. RAPAPORT, Ortoped
von Lemberg Łódź, WOLCZANSKA 10,
tel. 221-77, front, parter.

בעמערקונג: דאָס פערזענליכע ערשיינען פון די קראַנקע איז אומבע-דינגט נויטיג. דיפּלאָמען האָבען אויסגעשטעלט פאָלגענדע איניווערזיטעטס-פּראָפעסאָרען: פּראָפ. ד"ר באַראַנטש, פּראָפ. ד"ר י. מאָריש-קער, פּראָפ. ד"ר בר. קיפּראַנאָווסקי און אויך אנדערע.
מען נעהמען אויך אָן פערזענליכע פון דער קראַנקען-קאַסע.

דאַנקזאַגונג.

דעם ה' ד"ר. י. ראַפּאַפּאָרט, דעם ספּעציאַליסט פון דער הייל-אָרטאָפּעדיע, וואוינהאַפט אין לאָדז, וואָלטשאַנסקאַ 10, דאַנק איך הערצליך פאַר'ן אָפּראַטעווען מיין קינד פון אַ שווערער פערקריפּלונג (פּאַראַליזש פון די פיס) דורכ'ן פערלעגען אַ ספּעציעלען הייל-אָרטאָפּעדישען גאַרסעט לויט זיין סיסטעם. דאָס קינד איז איצט געזונט געזונד און גלייך.
(—) **Szklárowie.**

חדר „תורה ודת"
עם גן-ילדים

פּל. וואָלבאָשטשי (נייע שטאָט) 6

מאַכט בעקאַנט דאָס נאָך אַ גרינדליכען רעמאָנט ווערט דאָס חדר צום נייעם שול-יאָהר פולשטענדיג רעאָרגאַניזירט און פערפולקאָמט אויף אַלע געביטען פון למודי קודש און למודי חול.
איינשרייבונגען פון נייע תלמידים אויפ'ן קומענדיגען שול-יאָהר 1932/33 אין אַלע מחלקות ווי אויך אין גן-ילדים (פרעבעל-שול) קומען פאַר יעדען טאָג פון 1—9 בייטאָג.

עלטערן! פערשרייבט אייערע קינדער אין חדר „תורה ודת", וואו סווערט געלייגט גרויס אכט אויף דער ערציהונג און דרך-ארץ'דיגע אויפפיהרונג און ס'ווערט געלערנט דורך מלמדים ספּעציאַליסטען תורה ודרך ארץ און אַלעס, וואָס אַ יודיש קינד דאַרף צו וויסען!
קינדער פון 4 ביז 8 יאָהר ווערען אַהיים-געפיהרט דורך אַ ספּעציעלען מענש.
צוליב'ן קריזיס — הנחה-פּרייזען.

אַלע דאַרפען וויסען

אַז די פירמע
פערדער זגערזשער 7
לוטאָמיערסקאַ 2 און זגערזשער 20
אין די איינציגע קוועלע, וואו מען קריגט אַמביליגסטען צו קויפען
דאַמען- און מענער-היטען
פון די נייעסטע פאַסאָנען און מאָדערנסטע קאָלירען, און גלייכצייטיג ווערט אָנגענומען צו איבערפאַסאָנירען מענער- און דאַמען-היטען פון גאָר אַלט אויף געגצליך ניי און אַלעס צו ביליגע פּרייזען און רעיעלע בעהאַנדלונג.
געדענקט די אַדרעסען!

Dr. med. NIEWIAŻSKI
ספּעציאַליסט פאַר סיפיליס, טריפּער און הויט-קראַנקהייטען, בעהאַנדלונג פון מענער-שוואַכע
אַנדזשעיאַ 5, טעל. 159-40
נעמט אָן פון 8—11 און פון 5—9 אָוו.
זונטאָג און יום-טוב פון 9—1 פאַרמ.
בעזונדערער וואַרטע-זאַל פאַר פרויען.

אַנאָנסען-פּרייז פאַר אַ מילימעטער-שורה		
פאַר'ן טעקסט—18 גר. פרייטאָג און ערב-יו"ט—24 גר. אין דער זייט 8 שפּאַלטען		
אין טעקסט—40 „ „ „ „ —60 „ „ „ „ 4		
נאָכ'ן טעקסט—12 „ „ „ „ —18 „ „ „ „ 8		
נעקראָלאָגען—20 גר. אַ מ/מ (אין דער זייט 8 שפּאַלטען) קליינע אַנאָנסען ביז 15 ווער-טער 1 זל. יעדעס ווייטערדיגע וואָרט — 10 גר.		
אַבאָנאַמענטס-פּרייז: אין לאָדז — 4 זלאָטעס אַ חודש מיט אָפּטראָגען אַ היים. אויף דער פּראָווינץ — 5 זל. אַ חודש; אין אויסלאַנד 7 זל. אמעריקא—1 דאָל.		
אויסער דער שטאָרט 50 פּראָצ. טייערער, אויסלאַנד 100 פּראָצ. טייערער. מעלדונגען — 10 גר. אַ וואָרט		

פּאַר'ן אינהאַלט און טער-מין פון די אנאָנסען איז דער פערלאַג נישט פעראַנט-וואָרטליך. די אדמינ. איז אָפען בייטאָג און ביינאַכט. פעהלערן, וועלכע ענדערן נישט פּרינציפּיעל דעם אינהאַלט פון דער אַנאָנס בערעכטיגען נישט צום איבערדריקען די אַנאָנס אָדער צוריקצוצאָהלען פאַר דעם אַנאָנס

Za wydawnictwo „Najer Folksblat", spółdz z odp. udz. Ch. J. Brzustowski i D. Silberberg — Redaktor odpowiedzialny: Ch. Kaufman
Czcionkami i druk. rotac. „Najer Folksblat", Piotrkowska 21.